

	ZESPÓŁ SZKÓŁ Z ODDZIAŁAMI SPORTOWYMI NR 1
	61-638 Poznań, os. Pod Lipami 106, tel. 061 82 00 591, sekretariat@szkolapodlipami.pl

	WYMAGANIA EDUKACYJNE
placówka	Zespół Szkół z Oddziałami Sportowymi nr 1/ Sportowe Liceum Ogólnokształcące im. Kazimierza Nowaka
poziom/klasa	Liceum Ogólnokształcące/ II LO
przedmiot	Edukacja obywatelska

Dział I. Ja i społeczeństwo

Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
	Ocena dopuszczający ZAPAMIĘTANIE UCZEŃ:	Ocena dostateczny ROZUMIENIE UCZEŃ:	Ocena dobry ZASTOSOWANIE UCZEŃ:	Ocena bardzo dobry ANALIZA UCZEŃ:	Ocena celujący TWORZENIE I EWALUACJA UCZEŃ:

Temat: Patriotyzm	– wskazuje <u>po jednym przykładzie</u> patriotyzmu obywatelskiego i narodowego,	– wskazuje <u>po dwa przykłady</u> patriotyzmu obywatelskiego i narodowego i w prosty sposób je omawia,	– wskazuje <u>po trzy przykłady</u> patriotyzmu obywatelskiego i narodowego i je omawia,	– wskazuje podobieństwa i różnice między patriotyzmem obywatelskim i narodowym; omawia po trzy przykłady odpowiadających im zachowań,	– wyjaśnia, co kształtuje nasze postawy patriotyczne ®,
patriotyzm: narodowy, obywatelski, gospodarczy					– wskazuje podobieństwa i różnice między patriotyzmem obywatelskim i narodowym; omawia po <u>cztery przykłady</u> odpowiadających im zachowań,
obrona cywilna	– wymienia <u>jeden przykład</u> patriotyzmu gospodarczego,	– wymienia <u>dwa przykłady</u> patriotyzmu gospodarczego i je omawia,	– wymienia <u>trzy przykłady</u> patriotyzmu gospodarczego i je omawia,	– wymienia <u>cztery przykłady</u> patriotyzmu gospodarczego i je omawia,	
obowiązek obywatelski	– wskazuje <u>dwa przykłady</u> troski o ojczyznę w lokalnej społeczności lub w kraju,	– identyfikuje <u>trzy przejawy</u> troski o ojczyznę w najbliższym otoczeniu, w lokalnej społeczności lub w kraju,	– identyfikuje i omawia <u>trzy wybrane przejawy troski</u> o ojczyznę w najbliższym otoczeniu, w lokalnej społeczności lub w kraju,	– wskazuje <u>cztery sposoby</u> na to, jak być dobrym obywatelem, i je omawia; deklaruje, które z tych działań podejmie osobiście, lub przedstawia dwa działania, które już podejmuje,	– analizuje <u>cztery przykłady</u> zachowań będących przejawem patriotyzmu gospodarczego,
dobry obywatel	– wskazuje <u>jeden sposób</u> na to, jak można być dobrym obywatelem,	– wskazuje <u>dwa sposoby</u> na to, jak być dobrym obywatelem, i krótko je omawia; przedstawia te działania, które już podejmuje,	– wskazuje <u>trzy sposoby</u> na to, jak być dobrym obywatelem, i je omawia; deklaruje, które z tych działań podejmie osobiście, lub przedstawia jedno działanie, które już	– wskazuje <u>cztery obowiązki</u> obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> i je omawia,	– analizuje <u>pięć sposobów</u> na to, jak być dobrym obywatelem,
postawa patriotyczna	– wskazuje <u>dwa obowiązki</u> obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> ,				– analizuje <u>jeden przykład</u> sytuacji w życiu publicznym, w której troska o ojczyznę zamiast łączyć – dzieli ®,
ojczyzna	– podaje <u>jeden przykład</u> realizacji wybranego obowiązku	– wskazuje <u>dwa</u>			

obywatelskiego przez siebie lub swoich najbliższych, – wymienia <u>jeden przykład</u> obrony cywilnej, – z pomocą nauczyciela wyjaśnia, jak każdy obywatel może zaangażować się w obronę cywilną.	<u>obowiązki</u> obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> i w prosty sposób je omawia, – wymienia <u>dwa przykłady</u> realizacji przez siebie lub swoich najbliższych wybranego obowiązku obywatelskiego, – w prosty sposób wyjaśnia, jak każdy obywatel może zaangażować się w obronę cywilną.	podejmuje, – wskazuje <u>trzy obowiązki</u> obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> i je omawia, – wymienia <u>trzy przykłady</u> realizacji przez siebie lub swoich najbliższych wybranego obowiązku obywatelskiego, – wyjaśnia, jak każdy obywatel może zaangażować się w obronę cywilną.	– wymienia <u>cztery przykłady</u> realizacji przez siebie lub swoich najbliższych wybranego obowiązku obywatelskiego, – wyjaśnia, w jakich działaniach jest realizowana obrona cywilna w Polsce – podaje <u>trzy przykłady</u>.	– rozważa, z czego wynikają różnice w rozumieniu patriotyzmu ®, – wskazuje <u>wszystkie obowiązki</u> obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> i je analizuje, – analizuje <u>pięć przykładów</u> realizacji przez siebie lub swoich najbliższych obowiązków obywatelskich.

Temat: Grupy społeczne i wspólnoty	– w prosty sposób wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>dwa przykłady</u> ,	– wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>trzy przykłady</u> grup, do których należy,	– wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>cztery przykłady</u> grup, do których należy,	– wskazuje <u>po trzy przykłady</u> grupy inkluzywnej i ekskluzywnej, wtórnej i pierwotnej,	– wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>różnorodne przykłady</u> takich grup,
grupa społeczna					– podaje <u>po jednym przykładzie</u> grup inkluzywnej i ekskluzywnej, wskazując, co je różni,
socjalizacja	– wskazuje <u>po jednym przykładzie</u> grupy inkluzywnej i ekskluzywnej, wtórnej i pierwotnej,	– wskazuje <u>pięć cech</u> grup społecznych,	– wskazuje <u>pięć cech</u> grup społecznych i je omawia,	– wskazuje <u>cztery funkcje</u> rodziny w społeczeństwie i je omawia,	
rodzina		– wskazuje <u>dwie wybrane funkcje</u> rodziny w społeczeństwie i w prosty sposób je omawia,	– wskazuje <u>po dwa przykłady</u> grupy inkluzywnej i ekskluzywnej, wtórnej i pierwotnej,	– omawia <u>przykładową rolę</u> , którą odgrywa w wybranej grupie społecznej,	– podaje <u>po jednym przykładzie</u> grup wtórnej i pierwotnej, do których należy,
wspólnota: lokalna, etniczna, regionalna, globalna	– podaje <u>wybraną funkcję</u> rodziny w społeczeństwie,		– wskazuje <u>trzy wybrane funkcje</u> rodziny w społeczeństwie i je omawia,	– podaje i omawia przykłady wspólnot: lokalnej, etnicznej, regionalnej i globalnej, wskazując, co spaja te zbiorowości,	– analizuje na przykładzie własnej rodziny <u>cztery funkcje</u> rodziny w społeczeństwie ®,
tożsamość osobista i społeczna	– wskazuje <u>przykładową rolę</u> , którą odgrywa w wybranej grupie społecznej,	– odróżnia grupę społeczną od wspólnoty; wskazuje <u>jedną różnicę</u> ,	– wyjaśnia w prosty sposób, na czym polega <u>przykładowa rola</u> , którą odgrywa w wybranej grupie społecznej,	– analizuje swój udział w wybranej wspólnocie,	– wyjaśnia, jak zmienia się model rodziny we współczesnym świecie ®,
sekta	– podaje przykłady wspólnot: lokalnej, etnicznej, regionalnej i globalnej,	– wskazuje <u>po dwie cechy</u> tożsamości osobistej i społecznej.	– analizuje na	– wyjaśnia, co składa się na tożsamość, oraz wskazuje różnice między tożsamością	– wskazuje i analizuje grupy społeczne, w których na co dzień funkcjonuje,
tożsamość narodowa	– wskazuje <u>po jednej cesze</u> tożsamości osobistej i społecznej.				– omawia <u>dwie</u>

			przykładzie sekty zagrożenia, jakie mogą płynąć z przynależności do grupy, której cele i sposób działania tylko pozornie służą realizacji celów i potrzeb jej członków ®, – określa, czym charakteryzuje się wspólnota, – podaje i omawia w prosty sposób przykłady wspólnot: lokalnej, etnicznej, regionalnej i globalnej, wskazując, co spaja te zbiorowości.	osobistą a społeczną, – identyfikuje swoje umiejętności, wiedzę i postawy składające się na tożsamość osobistą, – wskazuje te cechy osobiste, które ułatwiają i utrudniają funkcjonowanie w grupach społecznych ®, – wskazuje cechy tożsamości osobistej i społecznej.	<u>przykładowe role</u>, jakie odgrywa w wybranych grupach społecznych, – analizuje swój udział w wybranej wspólnocie ®, – <u>analizuje i wyjaśnia na przykładzie sekty</u> zagrożenia, jakie mogą płynąć z przynależności do grupy, której cele i sposób działania tylko pozornie służą realizacji celów i potrzeb jej członków ®, – <u>wskazuje dwie swoje cechy</u>, które wpływają na funkcjonowanie w grupie i które chce zmienić lub wzmocnić ®, – proponuje <u>jedno działanie</u>, które może być w tym pomocne ®.

TEMAT LEKCJI: Relacje grupowe

Relacje grupowe konformizm,	– wyjaśnia z pomocą nauczyciela, co to jest	– wyjaśnia w prosty sposób, co to jest	– wyjaśnia, na czym polega konformizm,	– omawia zagrożenia, jakie może nieść ze	– analizuje, jakie zagrożenia może nieść

nonkonformizm grupy własne, grupy obce dyskryminacja uprzedzenia stereotypy hejt, mowa nienawiści ksenofobia piramida nienawiści	konformizm, – podaje <u>jeden przykład</u> zachowania konformistycznego w sieci lub najbliższym otoczeniu, – z pomocą nauczyciela wyjaśnia, na czym polega zjawisko dyskryminacji, – wskazuje <u>sposoby</u> reagowania na dyskryminację w klasie i najbliższym otoczeniu, – rozważa z pomocą nauczyciela osobiste doświadczenia z sytuacji, gdy był/była osobą dyskryminującą i dyskryminowaną, – rozpoznaje przykłady hejtu	konformizm, – identyfikuje <u>dwa zachowania</u> konformistyczne w sieci i najbliższym otoczeniu, – podaje i w prosty sposób omawia <u>dwa przykłady zachowań</u> dyskryminacyjnych, – rozważa osobiste doświadczenia z sytuacji, gdy był/była osobą dyskryminującą i dyskryminowaną, oraz analizuje swoją postawę w tych sytuacjach, – wyjaśnia w prosty sposób, czym są ksenofobia oraz rasizm.	i podaje <u>trzy przykłady</u> postaw konformistycznych, – omawia zjawisko dyskryminacji, wskazując <u>trzy mechanizmy</u> , które jej sprzyjają, – podaje i omawia <u>trzy przykłady zachowań</u> dyskryminacyjnych, – rozpoznaje i reaguje na przykłady hejtu i mowy nienawiści w internecie i otoczeniu klasowym, – wyjaśnia, czym są ksenofobia i rasizm, oraz podaje ich przykłady, – wyjaśnia, jak powstają stereotypy i uprzedzenia.	sobą postawa konformistyczna dla tożsamości społecznej oraz osobistej człowieka, – analizuje <u>cztery przykłady zachowań</u> dyskryminacyjnych.	postawa konformistyczna dla tożsamości społecznej oraz osobistej człowieka, – podaje i omawia <u>pięć przykładów zachowań</u> dyskryminacyjnych, – odwołując się do piramidy nienawiści, analizuje wszystkie stopnie radykalizacji postaw w relacjach społecznych ®.

	i mowy nienawiści w internecie i otoczeniu klasowym.				
TEMAT LEKCJI: Współpraca i konflikty w grupie					
Współpraca i konflikty w grupie fazy procesu grupowego zaufanie, współpraca i współdziałanie konflikty w grupie rozwiązywanie konfliktów w grupie	– wskazuje zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie, – wskazuje <u>cztery fazy rozwoju grupy</u>, – identyfikuje <u>jedną przyczynę</u> spadku poziomu zaufania społecznego, – wskazuje <u>jedno zachowanie</u> własne lub innych, które sprzyja współpracy, – wskazuje <u>trzy główne sposoby rozwiązywania</u>	– wskazuje i w prosty sposób omawia zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie, – identyfikuje <u>trzy przyczyny</u> spadku poziomu zaufania społecznego, – wskazuje przyczyny konfliktów w grupach.	– wskazuje i omawia zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie, – identyfikuje, w jakiej fazie rozwoju są grupy zadaniowe, do których przynależy, – wyjaśnia, co to są relacje społeczne, – identyfikuje <u>trzy przyczyny</u> spadku poziomu zaufania społecznego i krótko je omawia, – wskazuje zachowania własne i innych, które	– wskazuje i omawia zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie, – uzasadnia dlaczego zaufanie ma szczególne znaczenie w budowaniu relacji społecznych, – opisuje na podstawie badań, jaki jest poziom zaufania społecznego w Polsce, – wskazuje i omawia zachowania własne i innych, które sprzyjają współpracy, – podaje, odwołując się do własnego	– analizuje, co się dzieje w grupach, do których należy, – wskazuje i omawia zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie, – rozpoznaje emocje i zachowania, które wzmacniają lub osłabiają grupę ®, – wskazuje, które instytucje cieszą się najmniejszym, a które – największym zaufaniem Polaków ®, – opisuje, na podstawie badań, jaki jest poziom współpracy wśród polskich

	<u>konfliktów.</u>		sprzyjają współpracy, – wyjaśnia, kiedy warto sięgnąć po dany sposób rozwiązywania konfliktów.	doświadczenia, po jednym przykładzie konfliktów: interesów, wartości, i relacji, – wskazuje po jednym możliwym rozwiązaniu każdego z tych konfliktów.	nastolatków ®, – rozważa, na ile wyniki tych badań są spójne z jego osobistym doświadczeniem współdziałania w grupie ®, – wskazuje <u>czynniki</u> , które sprzyjają rozwiązywaniu konfliktów, – omawia <u>pięć postaw</u> wobec konfliktów; wskazuje, które z nich są najskuteczniejsze, i uzasadnia swoje zdanie.
TEMAT LEKCJI: Współczesne społeczeństwo polskie					
	– z pomocą	– w prosty sposób	– wyjaśnia, co to jest	– uzasadnia, dlaczego	– argumentuje zagrożenia

Współczesne społeczeństwo polskie dobro wspólne	nauczyciela wyjaśnia, co to jest dobro wspólne, – <u>wskazuje dwie postawy lub wartości</u> niezbędne do realizacji dobra wspólnego,	wyjaśnia, co to jest dobro wspólne, – <u>wskazuje trzy postawy lub wartości</u> niezbędne do realizacji dobra wspólnego, – na podstawie badań wskazuje, z czego jest dumna większość Polaków, – porównuje to, z czego jest dumny, z wynikami badań dotyczącymi całego społeczeństwa, – zna i stosuje sposoby weryfikacji informacji znalezionych w internecie, – zna zasady i sposoby prowadzenia debaty na tematy sporne, – <u>formułuje dwa</u>	dobro wspólne, – <u>wskazuje cztery postawy lub wartości</u> niezbędne do realizacji dobra wspólnego, – wskazuje <u>cztery tematy</u> , które dzielą społeczeństwo polskie, – stosuje zasady i sposoby prowadzenia debaty na tematy sporne, – wyjaśnia zagrożenia wynikające z dezinformacji (z fake newsów i teorii spiskowych), – stosuje sposoby weryfikacji informacji znalezionych w internecie, – <u>formułuje argumenty</u> w dyskusji	troska o dobro wspólne jest wspólną sprawą®, – <u>wskazuje cztery postawy lub wartości</u> niezbędne do realizacji dobra wspólnego i uzasadnia wybór, – analizuje i omawia, na podstawie badań, przekazów medialnych oraz własnych obserwacji i doświadczeń, co łączy Polaków, – rozważa, czy wskazywane przez Polaków elementy łączące członków narodu są tak samo ważne dla niego, i uzasadnia swoje stanowisko, – rozważa na podstawie badań, jakie poglądy i postawy mogą być przyczyną konfliktów	wynikające z dezinformacji (fake newsów i teorii spiskowych), – wyszukuje informacje z różnych źródeł na wybrany temat dzielący społeczeństwo i identyfikuje różnice w stanowiskach, – stosuje zasady wybranej formy dyskusji.

	<u>dwie cechy</u> fake newsów, – zna i stosuje (z pomocą nauczyciela) sposoby weryfikacji informacji znalezionych w internecie, – <u>formułuje jeden argument</u> (z pomocą nauczyciela) w dyskusji na jeden z wybranych tematów, – wskazuje <u>jeden temat</u>, który wywołuje spory w jego grupie rówieśniczej.	<u>argumenty</u> w dyskusji na jeden z wybranych tematów.	na jeden z wybranych w klasie tematów spornych, korzystając z różnych sprawdzonych źródeł, – identyfikuje temat, który budzi kontrowersje w lokalnej społeczności lub w kraju, – wskazuje <u>dwa tematy</u>, które wywołują spory w jego grupie rówieśniczej.	ideologicznych w Polsce, – wskazuje <u>pięć tematów</u>, które dzielą społeczeństwo polskie, – zna i stosuje zasady i sposoby prowadzenia debaty na tematy sporne, – identyfikuje temat, który budzi kontrowersje w lokalnej społeczności lub w kraju, i dąży do aktywnego udziału w debacie nad tym zagadnieniem, – wyjaśnia, skąd się biorą teorie spiskowe,	

ROZDZIAŁ II. Szkoła jako wspólnota

TEMAT LEKCJI: Zasady funkcjonowania szkoły

Zasady funkcjonowania	– wie, gdzie znaleźć aktualny szkolny	– wskazuje <u>trzy kwestie</u> ważne dla ucznia w szkole,	– wskazuje w szkolnym statucie te sekcje, które osobiście	– wyraża opinię na temat wybranych zapisów ze statutu	– wymienia i analizuje kluczowe zapisy statutu swojej szkoły, dotyczące

szkoły wewnątrzszkolne prawo oświatowe: statut szkoły i regulamin SU prawa i obowiązki uczniowskie źródła praw i obowiązków ucznia organy szkoły: dyrektor, rada pedagogiczna, rada rodziców, samorząd uczniowski	statut, – wskazuje <u>dwie</u> <u>kwestie</u> ważne dla ucznia, które uwzględnia statut szkolny, – wyszukuje (z pomocą nauczyciela) kwestie omawiane w regulaminie SU, – z pomocą nauczyciela wyszukuje w szkolnym statucie sekcję dotyczącą praw i obowiązków ucznia, warunków i sposobu oceniania oraz organizacji pracy szkoły, – wskazuje, jakie prawa ucznia najczęściej są naruszane w szkole,	które uwzględnia statut szkolny, – wymienia kwestie, które są omówione w regulaminie SU, – wymienia prawa i obowiązki ucznia opisane w szkolnych dokumentach, – wyszukuje w szkolnym statucie sekcję dotyczącą praw i obowiązków ucznia, warunków i sposobu oceniania oraz organizacji pracy szkoły, – bierze udział w klasowym omówieniu kwestii realizacji wybranych praw ucznia w szkole, – wskazuje, jakie prawa ucznia najczęściej są	mają dla niego największe znaczenie, – identyfikuje w szkolnym statucie lub regulaminie SU zapisy, które są nieprecyzyjne lub sprzeczne z innymi zapisami prawnymi, – analizuje swoje zaangażowanie w kształtowanie i realizację zasad obowiązujących w szkole.	swojej szkoły, – wymienia <u>wszystkie</u> <u>akty prawne</u> wyższego rzędu, z których wynikają zapisy ze szkolnego statutu, – identyfikuje w szkolnym statucie lub regulaminie SU zapisy, które są nieprecyzyjne lub sprzeczne z innymi zapisami prawnymi, oraz formułuje propozycję ich zmiany, – wyjaśnia, jakie znaczenie dla całej szkolnej społeczności ma regulamin SU, – formułuje opinię na temat realizacji wybranych praw ucznia w szkole, – formułuje opinię na temat poziomu realizacji przez uczniów	wybranych obszarów funkcjonowania ucznia w społeczności szkolnej, – wyraża opinię na temat wybranych zapisów ze statutu swojej szkoły, – omawia wybrane prawa i obowiązki ucznia oraz rozważa, jaki jest poziom ich realizacji w polskiej szkole, – wskazuje wszystkie akty wyższego rzędu, które są źródłem praw i obowiązków ucznia.

	– wskazuje organy w szkole, do których może się zgłosić uczeń, kiedy jego prawa są łamane.	naruszane w szkole, – bierze udział w klasowym omówieniu kwestii realizacji przez uczniów wybranych obowiązków ucznia w szkole.		wybranych obowiązków ucznia w szkole, – wyjaśnia, w jaki sposób uczniowie mogą wpływać na reguły obowiązujące w ich szkole.	
TEMAT LEKCJI: Społeczność szkolna					

Spółeczność lokalna	– wymienia członków szkolnej społeczności,	– wskazuje <u>pięć pytań</u> , które pomogą zbadać poczucie przynależności do społeczności szkolnej wśród uczniów jego szkoły ®,	– wskazuje <u>trzy metody</u> , za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej społeczności,	– uzasadnia, że szkoła jest społecznością, w której istnieją więzi formalne i obiektywne ®,	– rozważa, na ile czuje się przynależny do szkolnej społeczności, oraz wskazuje czynniki, które wpływają na poziom poczucia tej przynależności ®,
szkolna społeczność	– wskazuje <u>jedną metodę</u> , za pomocą której można zbadać potrzeby szkolnej społeczności,	– wskazuje <u>dwie metody</u> , za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej społeczności,	– samodzielnie identyfikuje <u>jeden obszar</u>	– formułuje zespołowo <u>pięć pytań</u> , które pomogą zbadać poczucie przynależności do szkoły uczniów placówki, do której uczęszcza ®,	– wskazuje <u>pięć metod</u> , za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej społeczności,
więzi społeczne	– wskazuje rozpoznany w klasie <u>jeden obszar</u>	– wskazuje, co można zrobić w danej sprawie (kroki),	<u>problematyczny / obszar do rozwoju w funkcjonowaniu szkoły</u> , który wymaga działania i badania pod kątem potrzeb członków szkolnej społeczności,	– wskazuje <u>cztery metody</u> , za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej społeczności,	– samodzielnie identyfikuje i omawia <u>obszar</u>
przynależność	<u>problematyczny / obszar do rozwoju w funkcjonowaniu szkoły</u> ,	– samodzielnie wyszukuje podstawowe informacje na temat budżetu uczniowskiego.	– przygotowuje projekt działania wraz z wnioskiem o sfinansowanie go z budżetu uczniowskiego (na podstawie dokumentacji ze swojej szkoły lub z innych szkół).	– wyjaśnia, na czym polegają mediacje,	<u>problematyczny / obszar do rozwoju w funkcjonowaniu szkoły</u> , który wymaga działania i zbadania pod kątem potrzeb członków szkolnej społeczności,
diagnoza potrzeb	– wskazuje z pomocą nauczyciela, co można zrobić w danej sprawie (kroki),			– formułuje <u>trzy argumenty</u> za korzystaniem z mediacji w rozwiązywaniu sporów między rówieśnikami lub	– dobiera adekwatną metodą badawczą do wybranego problemu/obszaru,
metody diagnozy	– wyjaśnia, kiedy pomocne są mediacje,				– wskazuje <u>trzy źródła finansowania działań społecznych w szkole</u> ®.
mediacje szkolne	– z pomocą nauczyciela wyszukuje podstawowe informacje na temat				
mediator rówieśniczy					
budżet uczniowski					

	budżetu uczniowskiego, – wskazuje i zgłasza <u>pomysł</u>, który mógłby zostać sfinansowany z budżetu uczniowskiego.			między uczniami i nauczycielami, – wskazuje <u>trzy cechy</u>, jakimi powinien charakteryzować się mediator.	
TEMAT LEKCJI: Samorząd uczniowski					
Samorząd uczniowski prawo oświatowe idea samorządności uczniowskiej partycypacja	– wyjaśnia, kto tworzy samorząd uczniowski (SU), – wymienia <u>dwa uprawnienia SU</u>, – wymienia <u>dwie korzyści</u> wynikające z dobrego funkcjonowania SU,	– wymienia <u>trzy uprawnienia SU</u>, – wymienia <u>trzy korzyści</u> wynikające z dobrego funkcjonowania SU, – wskazuje <u>dwa działania</u> własne	– wymienia <u>cztery uprawnienia SU</u>, – wskazuje <u>jedno źródło prawne</u>, z którego wynikają uprawnienia SU, – wymienia <u>cztery korzyści</u> wynikające z dobrego	– wymienia <u>pięć uprawnień SU</u>, – omawia <u>dwa źródła prawne</u>, z których wynikają uprawnienia SU, – omawia <u>pięć korzyści</u> wynikających z dobrego	– wymienia <u>sześć uprawnień SU</u>, – omawia <u>trzy źródła prawne</u>, z których wynikają uprawnienia SU, – omawia <u>sześć korzyści</u> wynikających z dobrego funkcjonowania SU,

proces decyzyjny w szkole	– wskazuje <u>jedno działanie</u> własne lub koleżanek i kolegów podjęte w ramach SU,	podjęte w ramach SU, – wyjaśnia, co trzeba zrobić, żeby wystartować w wyborach do SU,	funkcjonowania SU, – rozważa własne zaangażowanie w działalność SU,	funkcjonowania SU, – ocenia, czy zapisy regulaminu SU pozwalają wszystkim uczniom na realne włączenie się w prace samorządu,	– omawia szczegółowo jedną z korzyści z dobrego funkcjonowania SU, odwołując się do praktyki swojej szkolnej społeczności,
samorząd klasowy	– wskazuje <u>inicjatywy</u> szkolne podjęte przez SU w ostatnich <u>dwóch latach</u> ,	– wskazuje <u>trzy sprawy</u> , w których uczniowie mogą podejmować decyzje w szkole, i krótko je omawia,	– wymienia wszystkie organy szkolnego samorządu,	– formułuje <u>dwa argumenty</u> za powołaniem rady szkoły,	– wskazuje <u>trzy cechy</u> dobrze funkcjonującego SU,
rada szkoły	– wie, gdzie znaleźć regulamin SU,	– angażuje się w prace zespołu projektowego zgodnie z przypisanymi zadaniami oraz wykazuje się inicjatywą i kreatywnością podczas realizacji projektu.	– wyjaśnia, czym zajmuje się rada szkoły,	– zgłasza swoją kandydaturę w wyborach do SU; przygotowuje autoprezentację, <u>w tym formułuje trzy argumenty za swoją kandydaturą</u> i jeden postulat, dotyczący np. zmian w funkcjonowaniu uczniowskiego samorządu,	– ocenia, w których obszarach SU w jego szkole dobrze funkcjonuje, a w których jego działalność wymaga rozwinięcia lub naprawy,
wybory do władz samorządu uczniowskiego	– wymienia, korzystając z regulaminu SU, wszystkie organy szkolnego samorządu,		– tłumaczy, co trzeba zrobić, żeby wystartować w wyborach do SU,	– formułuje <u>dwa argumenty</u> za tym, by uczniowie uzyskali większy wpływ na	– omawia <u>cztery poziomy</u> włączenia uczniów w podejmowanie decyzji w szkole (informowanie, konsultowanie, współdecydowanie, decydowanie),
	– wskazuje członków rady szkoły,		– zgłasza swoją kandydaturę w wyborach do SU i przygotowuje autoprezentację,	– formułuje samodzielnie <u>dwa argumenty</u> za tym, by uczniowie uzyskali większy wpływ na	– ocenia, odwołując się do przykładów, na ile w jego szkole jest realizowane włączenie uczniów w
	– bierze czynny udział w wyborach do SU,		– formułuje samodzielnie <u>dwa argumenty</u> za tym, by uczniowie uzyskali większy wpływ na	– formułuje samodzielnie <u>trzy</u>	
	– wskazuje <u>dwie sprawy</u> , w których uczniowie mogą podejmować decyzje				

	w szkole, – angażuje się w prace zespołu projektowego zgodnie z przypisanymi zadaniami.		życie szkoły, – angażuje się w formułowanie celów i zadań zespołu projektowego.	<u>argumenty</u> za tym, by uczniowie uzyskali większy wpływ na życie szkoły.	procesy decyzyjne na kolejnych poziomach, – omawia <u>wszystkie cechy demokratyczne</u> wyborów do SU, – wskazuje źródło informacji o sposobie przeprowadzania wyborów do SU ®.

ROZDZIAŁ III. Samorząd terytorialny

TEMAT LEKCJI: Społeczność lokalna

Społeczność lokalna tożsamość lokalna dziedzictwo: materialne, niematerialne, naturalne patriotyzm	– w prosty sposób wyjaśnia, co to jest lokalna społeczność, – z pomocą nauczyciela opisuje swoją lokalną społeczność, – wskazuje <u>jeden przykład</u> patriotyzmu lokalnego,	– wyjaśnia, co to jest lokalna społeczność, – w prosty sposób opisuje swoją społeczność lokalną, w tym jej członków oraz wybrane elementy charakterystyczne, – wymienia <u>dwa przejawy</u> patriotyzmu	– opisuje swoją społeczność lokalną, w tym jej członków oraz elementy charakterystyczne, – podejmuje zadania związane z organizacją ważnych obchodów historycznych rocznic	– podejmuje refleksję nad własnym poczuciem przynależności do lokalnej społeczności, – wymienia <u>trzy przejawy</u> patriotyzmu lokalnego, – identyfikuje, we współpracy	– wskazuje i omawia <u>sześć elementów</u> tworzących lokalną społeczność, – wymienia <u>po trzy przykłady</u> dziedzictwa materialnego, niematerialnego i naturalnego społeczności, do której czuje przynależność, – wyjaśnia, czym różni się

lokalny	– wskazuje <u>jeden problem</u>, z którym mierzy się jego lokalna społeczność, – bierze udział (bierny) w <u>jednych obchodach rocznicy historycznej</u> w społeczności lokalnej.	lokalnego, – identyfikuje, we współpracy z członkami społeczności lokalnej, <u>dwa problemy</u>, z którymi mierzy się jego lokalna społeczność, wyraża własną opinię na ich temat.	w społeczności lokalnej.	z członkami społeczności lokalnej, <u>trzy problemy</u>, z którymi mierzy się jego lokalna społeczność, a także wyraża własną opinię na ich temat oraz formułuje propozycje możliwych rozwiązań.	patriotyzm od patriotyzmu lokalnego, oraz wskazuje podobieństwa między tymi postawami, – omawia znaczenie patriotycznej postawy wobec lokalnej społeczności, w tym wskazuje korzyści płynące z tej postawy ®, – przedstawia ruchy miejskie jako przejawy obywatelskiego zaangażowania w sprawy społeczności lokalnej ®.

TEMAT LEKCJI: Struktura i zadania samorządu terytorialnego					
Struktura i zadania samorządu terytorialnego	– wyjaśnia, z pomocą nauczyciela, po co nam samorządy,	– wyjaśnia w prosty sposób, po co nam samorządy,	– wyjaśnia, po co społeczeństwu samorządy,	– analizuje znaczenie samorządności dla funkcjonowania wspólnot (szkolnej, lokalnej, zawodowej),	– wyjaśnia, na czym polega zasada decentralizacji władzy publicznej,
samorząd terytorialny	– wskazuje <u>jeden przykład</u> realizacji zasady pomocniczości w samorządach,	– wskazuje <u>dwa przykłady</u> realizacji zasady pomocniczości w samorządach,	– omawia zasadę pomocniczości, odwołując się do konkretnych przykładów dotyczących funkcjonowania samorządu terytorialnego,	– wskazuje <u>po pięć zadań własnych</u> gminy, powiatu i województwa,	– wskazuje <u>po siedem zadań własnych</u> gminy, powiatu i województwa,
zasada pomocniczości	– wymienia, z pomocą nauczyciela, <u>wszystkie jednostki samorządu terytorialnego</u> : regionalnego i lokalnego,	– wymienia <u>wszystkie jednostki samorządu terytorialnego</u> : regionalnego i lokalnego,	– rozróżnia zadania własne, zlecone i powierzone samorządu terytorialnego,	– wskazuje <u>po trzy przykłady zadań zleconych</u> gminy i powiatu oraz dwa zadania zlecone województwa,	– wskazuje, jakie organy stanowiące prawo i wykonawcze działają na terenie gminy, powiatu i województwa,
organy samorządu terytorialnego	– wskazuje <u>po jednym zadaniu własnym</u> gminy, powiatu i województwa,	– wskazuje <u>po trzy zadania własne</u> gminy, powiatu i województwa,	– wskazuje <u>po cztery zadania własne</u> gminy, powiatu i województwa,	– wymienia organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa,	– omawia <u>cztery kompetencje</u> organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa oraz podaje po jednym przykładzie ich stosowania,
zadania samorządu terytorialnego: własne, zlecone, powierzone	– wymienia <u>dwa przykłady zadań zleconych</u> gminy,	– wymienia <u>po jednym przykładzie zadań zleconych</u> gminy, powiatu i województwa,	– wymienia <u>po dwa</u>	– omawia <u>po cztery</u>	– omawia wpływ wybranych <u>dwóch decyzji</u> podjętych przez samorząd

jednostki samorządu terytorialnego jednostki pomocnicze gminy	nauczyciela, organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa, – wskazuje <u>po dwie kompetencje</u> organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa, – podaje <u>jeden przykład</u> jednostki pomocniczej w swojej gminie, – omawia, z pomocą nauczyciela, jak realizacja zadań przez gminę wpływa bezpośrednio na życie mieszkańców,	i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa, – wskazuje <u>po trzy kompetencje</u> organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa, – omawia w prosty sposób, jak realizacja zadań przez gminę wpływa bezpośrednio na życie mieszkańców, – wyszukuje bieżące informacje dotyczące działań podejmowanych przez samorząd w jego gminie.	<u>przykłady zadań zleconych</u> gminy, powiatu i województwa, – wskazuje organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa, – omawia <u>po cztery kompetencje</u> organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa, – wskazuje <u>jeden przykład</u> jednostki pomocniczej w swojej gminie, – ocenia, w jaki sposób realizacja zadań przez gminę bezpośrednio	<u>kompetencje</u> organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa oraz podaje po jednym przykładzie ich stosowania, – podaje <u>jeden przykład</u> jednostki pomocniczej gminy oraz wyjaśnia jej znaczenie w funkcjonowaniu wspólnot lokalnych, – wyszukuje bieżące informacje dotyczące działań podejmowanych przez samorząd w jego gminie.	w jego gminie na codzienne życie mieszkańców, – wskazuje akty prawne regulujące zasady funkcjonowania samorządu terytorialnego.

			wpływa na życie mieszkańców,		
TEMAT LEKCJI: Proces decyzyjny w samorządzie Liczba godzin: 2					
Proces decyzyjny w samorządzie proces decyzyjny w organach wykonawczych proces decyzyjny w organach	– omawia, z pomocą nauczyciela, organy wykonawcze i sposób, w jaki podejmują decyzje w gminie, powiecie i województwie, – wskazuje organy wykonawcze jednoosobowe i kolegialne,	– omawia krótko organy wykonawcze i sposób, w jaki podejmują decyzje w gminie, powiecie i województwie, – wyszukuje <u>dwa przykłady</u> spraw, którymi w ostatnim czasie zajmowali się radni w jego gminie,	– wyjaśnia, jakie organy wykonawcze i w jaki sposób podejmują decyzje w gminie, powiecie i województwie, – odróżnia organy wykonawcze jednoosobowe od kolegialnych, – wyjaśnia, czym są	– wskazuje <u>siedem form uczestnictwa</u> mieszkańców w procesach decyzyjnych we wspólnocie samorządowej, – omawia szczegółowo <u>jedną z tych form</u> , wyjaśniając, jakie znaczenie ma aktywny	– wyjaśnia różnice między zarządzeniem a decyzją administracyjną ®, – omawia proces tworzenia prawa miejscowego (od inicjatywy uchwałodawczej do ogłoszenia uchwały) ®, – omawia <u>na przykładzie</u> rolę komisji jako organów pomocniczych w strukturze

uchwałodawczych	– wyszukuje, z pomocą nauczyciela, kolegi lub koleżanki, <u>dwa przykłady</u> spraw, którymi w ostatnim czasie zajmowali się radni w jego gminie,	– formułuje, wspólnie z innymi uczniami, pytania do wybranego organu w gminie lub powiecie i wypisuje te działania, które w ostatnim czasie zostały podjęte przez dany organ,	akty prawa miejscowego, oraz podaje ich przykłady,	udział mieszkańców w podejmowaniu decyzji.	organu stanowiącego ®,
prawo miejscowe					– wyjaśnia, dlaczego prawo zobowiązuje organ stanowiący do powołania minimum dwóch obowiązkowych komisji: petycji, skargi i wniosków oraz rewizyjnej ®,
komisje rady/sejmiku	– formułuje, z pomocą nauczyciela, kolegi lub koleżanki, pytania do wybranego organu w gminie lub powiecie,	– wskazuje <u>trzy formy uczestnictwa</u> mieszkańców w procesach decyzyjnych we wspólnocie samorządowej,	– wykorzystuje wiedzę o kompetencjach wybranego organu samorządu terytorialnego, by sformułować pytania do przedstawiciela tego organu,		– wyszukuje <u>dwa przykłady spraw</u> , którymi w ostatnim czasie zajmowali się radni w jego gminie/mieście,
formy udziału mieszkańców w procesach decyzyjnych	– wypisuje działania, które zostały podjęte w ostatnim czasie przez dany organ gminy,	– omawia w prosty sposób <u>jedną z tych form</u> i przedstawia <u>jeden argument</u> zachęcający mieszkańców do aktywnego udziału w podejmowaniu decyzji,	– wypisuje działania, które w ostatnim czasie zostały podjęte przez wybrany organ samorządu terytorialnego,		– omawia szczegółowo <u>jedną z tych spraw</u> ,
	– wskazuje <u>dwie formy uczestnictwa</u> mieszkańców w procesach decyzyjnych we wspólnocie samorządowej,	– wyszukuje w swojej gminie <u>jedną sprawę</u> ,	– wskazuje <u>pięć form uczestnictwa</u> mieszkańców w procesach decyzyjnych we wspólnocie		– wyjaśnia na przykładach, jakie znaczenie ma aktywny udział mieszkańców w podejmowaniu decyzji.
	– szczegółowo				

	omawia, z pomocą nauczyciela, kolegi lub koleżanki, <u>jedną z tych form</u> i przedstawia <u>jeden argument</u> zachęcający mieszkańców do aktywnego udziału w podejmowaniu decyzji, – wyszukuje <u>jedną sprawę</u>, w której prowadzone są konsultacje społeczne w jego gminie.	w której prowadzone są konsultacje społeczne, oraz formułuje opinię na temat tej sprawy.	samorządowej, – wyszukuje w swojej gminie <u>jedną sprawę</u>, w której prowadzone są konsultacje społeczne, formułuje na piśmie (na podstawie zdobytych informacji) własną opinię w tej sprawie oraz przekazuje to pismo, zgodnie z trybem ustalonym dla danych konsultacji społecznych, do odpowiednich organów.		

TEMAT LEKCJI: Aktywność obywatelska w samorządach

Aktywność obywatelska w samorządach	– wskazuje co najmniej <u>dwie dostępne formy</u> zaangażowania się w życie społeczności (np. wolontariat,	– wskazuje co najmniej <u>trzy dostępne formy</u> zaangażowania się w życie społeczności (np. wolontariat, inicjatywa obywatelska,	– wymienia <u>dwa sposoby informowania władz i opinii publicznej o problemach lokalnej społeczności</u>	– omawia co najmniej <u>cztery dostępne formy</u> zaangażowania się w życie społeczności (np. wolontariat, inicjatywa obywatelska,	– uzasadnia, dlaczego warto angażować się w życie lokalnej społeczności, – podaje <u>po jednym przykładzie</u> aktywności

obywatelska: polityczna, społeczna	inicjatywa obywatelska, budżet obywatelski),	budżet obywatelski),	dostępne dla nastolatków, <u>podaje</u> <u>jeden przykład</u> <u>wykorzystania</u> <u>wybranej formuły</u> <u>komunikacji,</u>	budżet obywatelski),	politycznej i aktywności społecznej,
inicjatywa lokalna	– wyszukuje, z pomocą nauczyciela, <u>jedno przedsięwzięcie</u>	– rozważa, która z tych form jest najłatwiej dostępna dla osób w jego wieku,	– wyszukuje <u>dwa</u> <u>przedsięwzięcia</u> w swojej gminie sfinansowane z budżetu obywatelskiego,	– wymienia <u>trzy</u> <u>sposoby informowania</u> <u>władz i opinii</u> <u>publicznej</u> <u>o problemach lokalnej</u> <u>społeczności</u> dostępne dla nastolatków, <u>podaje</u> <u>jeden przykład</u> <u>wykorzystania</u> <u>wybranej formuły</u> <u>komunikacji,</u>	– podaje <u>po jednym</u> <u>przykładzie inicjatywy</u> <u>lokalnej</u> zrealizowanej w jego społeczności lokalnej i poza nią,
budżet obywatelski	w jego gminie sfinansowane z budżetu obywatelskiego,	– wymienia <u>dwa</u> <u>sposoby informowania</u> <u>władz i opinii</u> <u>publicznej</u> <u>o problemach lokalnej</u> <u>społeczności</u> dostępne dla nastolatków,	– wyszukuje zasady zgłaszania projektów do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego, terminy zgłoszeń i kwoty zarezerwowane do wykorzystania przez mieszkańców w jego gminie,	– wyjaśnia, na czym polega inicjatywa lokalna i jakich spraw może dotyczyć,	– wymienia <u>wszystkie etapy</u> wdrażania budżetu obywatelskiego ®,
fundusz sołecki	– przygotowuje, z pomocą nauczyciela, wybrane elementy szkicu wniosku o realizację projektu ze środków z budżetu obywatelskiego, uwzględniając obowiązujące w jego gminie zasady i z wykorzystaniem odpowiedniego formularza,	– wyszukuje <u>jedno</u> <u>przedsięwzięcie</u> w swojej gminie sfinansowane z budżetu obywatelskiego,	– przygotowuje szkic wniosku o realizację projektu ze środków z budżetu	– wyjaśnia, czym jest budżet obywatelski,	– formułuje <u>trzy argumenty</u> , które mogłyby przekonać jego rówieśników do zaangażowania w przygotowanie projektu zgłoszonego do budżetu obywatelskiego,
wolontariat	– wyjaśnia, na czym polega wolontariat,	– przygotowuje wybrane elementy szkicu wniosku o realizację projektu ze środków z budżetu obywatelskiego, uwzględniając obowiązujące w jego gminie zasady	– przygotowuje szkic wniosku o realizację projektu ze środków z budżetu	– wskazuje <u>obszary</u> , które mogą być objęte finansowaniem z budżetu obywatelskiego,	– wyjaśnia, czym jest fundusz sołecki, oraz jakie ma znaczenie w małych gminach ®,
partycypacja	– wskazuje w lokalnej			– wyjaśnia procedurę zgłaszania i wyboru	– analizuje poziom zaangażowania Polaków w wolontariat oraz formułuje dwa argumenty,

	społeczności dwie organizacje lub instytucje, w których można zaangażować się w działanie wolontariackie, – nawiązuje, z inicjatywy nauczyciela, krótko- lub długoterminową współpracę wolontariacką.	i z wykorzystaniem odpowiedniego formularza, – nawiązuje samodzielnie krótko- lub długoterminową współpracę wolontariacką.	obywatelskiego, uwzględniając obowiązujące w jego gminie zasady i z wykorzystaniem odpowiedniego formularza.	projektów do sfinansowania w ramach budżetu obywatelskiego, – rozważa wpływ wolontariatu na rozwój osobisty.	które mogłyby przekonać jego rówieśników do większego zaangażowania, – rozważa, dlaczego część osób angażuje się w działania wolontariackie.

TEMAT LEKCJI: Młodzież a samorząd

Liczba godzin: 2

Młodzież a samorząd młodzieżowe rady lokalne problemy młodzieży	– wyszukuje istniejące w regionie młodzieżowe organy samorządowe (rady gminy lub powiatu, sejmik wojewódzki), – wskazuje <u>wybrane cele</u> powoływania młodzieżowych rad,	– wskazuje <u>trzy cele</u> powoływania młodzieżowych rad, – podaje <u>przykład realizacji wybranej kompetencji rad młodzieżowych</u> : konsultacyjnej, doradczej	– wskazuje i omawia <u>najważniejszy cel</u> powoływania młodzieżowych rad, – wyjaśnia, w jaki sposób powstają młodzieżowe rady i kto może do nich kandydować,	– wskazuje i omawia <u>cztery cele</u> powoływania młodzieżowych rad, – identyfikuje i omawia problemy w lokalnej społeczności, które dotyczą bezpośrednio młodzieży,	– formułuje <u>trzy argumenty</u> potwierdzające edukacyjny charakter rad młodzieżowych, – podaje <u>przykłady realizacji trzech kompetencji</u> rad młodzieżowych: konsultacyjnej, doradczej i inicjatywnej,

petycja, list otwarty	– podaje, kto może kandydować do młodzieżowych rad, – identyfikuje w lokalnej społeczności (z pomocą nauczyciela, koleżanki lub kolegi) problemy, które dotyczą bezpośrednio młodzieży, – formułuje, z pomocą nauczyciela, propozycję rozwiązania wybranego problemu, – wskazuje dostępne demokratyczne mechanizmy pozwalające sygnalizować władzom i opinii publicznej problemy i potrzeby młodzieży (np. petycja, list	lub inicjatywnej, – identyfikuje w lokalnej społeczności problemy, które dotyczą bezpośrednio młodzieży, – formułuje <u>propozycje rozwiązania dwóch problemów</u>, – opracowuje, z pomocą nauczyciela, <u>jeden projekt petycji lub listu otwartego</u> do przedstawicieli władz publicznych w sprawie zdiagnozowanego problemu społecznego dotyczącego młodzieży.	– opracowuje i wysyła <u>petycję lub list otwarty</u> do przedstawicieli władz publicznych w sprawie zdiagnozowanego problemu społecznego dotyczącego młodzieży.	– formułuje <u>propozycje rozwiązania trzech wybranych problemów</u>, – omawia dostępne demokratyczne mechanizmy pozwalające sygnalizować problemy i potrzeby młodzieży (np. petycja, list otwarty).	– omawia <u>jeden przykład skutecznego działania</u> młodzieżowej rady gminy, – podaje <u>jeden przykład</u> młodzieżowych rad działających na szczeblu krajowym.

	otwarty).				
TEMAT LEKCJI: Obywatel w urzędzie					
Obywatel w urzędzie urząd sprawy urzędowe obsługa petenta w urzędzie mObywatel, profil zaufany, Internetowe Konto Pacjenta ePUAP	– wyjaśnia, czym zajmują się urzędy, – wskazuje <u>trzy sprawy</u>, które załatwia się w urzędzie, w tym <u>jedną</u>, która dotyczy młodego człowieka, – wskazuje <u>jedną sprawę</u>, którą on lub jego rodzice musieli kiedyś załatwić w urzędzie, – wymienia, z pomocą nauczyciela, co jest niezbędne do załatwienia podstawowych spraw w urzędzie, – wskazuje <u>trzy sprawy urzędowe</u>, które można załatwić	– wymienia, co jest niezbędne do załatwienia podstawowych spraw w urzędzie, – wyszukuje urzędy w swojej gminie / swoim powiecie, w których: uzyska dowód osobisty, prawo jazdy, paszport, odpis aktu urodzenia lub dowód rejestracyjny pojazdu, może się zameldować/ wymeldować, – realizuje <u>jedną wybraną sprawę urzędową</u>: wypełnia niezbędne formularze i gromadzi wymagane dokumenty (online lub	– omawia <u>jedną sprawę</u>, którą on lub jego rodzice musieli kiedyś załatwić w urzędzie, – wskazuje urzędy w swojej gminie / swoim powiecie, w których: uzyska dowód osobisty, prawo jazdy, paszport, odpis aktu urodzenia lub dowód rejestracyjny pojazdu, może się zameldować/ wymeldować, – wymienia <u>dwie zalety ePUAP</u>, mObywatela lub IKP.	– wyjaśnia, co to jest profil zaufany i do czego służy, – wyjaśnia co to jest ePUAP, – dla <u>dwóch wybranych spraw urzędowych</u> (np. zameldowanie, wydanie paszportu) wskazuje adres właściwego urzędu oraz dokumentację niezbędną do przeprowadzenia procedury.	– tworzy konto na ePUAP i jeśli to możliwe realizuje <u>jedną wybraną sprawę</u> za jego pośrednictwem, – wskazuje <u>cztery usługi urzędowe</u>, z których można skorzystać za pośrednictwem aplikacji mObywatel, – formułuje <u>trzy argumenty</u> dla swoich rodziców lub dziadków za zastrzeżeniem numeru PESEL, – wskazuje <u>trzy zalety ePUAP</u>, mObywatela lub IKP.

	przez internet, – realizuje, z pomocą dorosłego, <u>jedną</u> <u>sprawę urzędową</u> : wypełnia formularze i gromadzi wymagane dokumenty (online lub na papierze).	na papierze).			

ROZDZIAŁ IV. Polska państwem demokratycznym

TEMAT LEKCJI: Demokracja – autorytaryzm – totalitaryzm

Demokracja-	– wymienia	– wymienia elementy systemu	– wyjaśnia znaczenie	– wyjaśnia znaczenie	– porównuje zakresy

autorytaryzm- totalitaryzm system polityczny (ustrój polityczny) reżim polityczny demokracja autorytaryzm totalitaryzm reżim polityczny w Polsce po 1945 r. konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa	elementy systemu politycznego ®, – wyjaśnia w prosty sposób, co oznacza termin <i>reżim polityczny</i>, i wymienia <u>trzy rodzaje reżimów</u>, – w prosty sposób określa, czym jest ustrój polityczny, – identyfikuje na przykładzie Polski po 1945 r. cechy ustrojów totalitarnego i autorytarnego oraz odróżnia	politycznego i w prosty sposób je opisuje ®, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>reżim polityczny</i> i wymienia <u>trzy rodzaje reżimów</u>, – definiuje termin <i>ustrój polityczny</i>, – na przykładzie Polski po 1945 r. wymienia cechy ustroju totalitarnego i autorytarnego oraz odróżnia je od demokracji, – na przykładach z historii Polski po 1945 r. rozpoznaje i ocenia konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki lub społeczeństwa oraz dzieli je na polityczne, społeczne, ekonomiczne i obyczajowe, – porównuje życie codzienne Polaków w okresie PRL i współcześnie; poddaje ocenie	terminu <i>system polityczny</i> i opisuje poszczególne elementy takiego systemu ®, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>reżim polityczny</i> i charakteryzuje <u>trzy rodzaje reżimów</u>, – definiuje termin <i>ustrój polityczny</i> i wskazuje, w jakim kontekście to pojęcie jest najczęściej stosowane, – podaje kryteria podziału systemów politycznych i wymienia ich przykładowe rodzaje, – na przykładach z historii Polski po 1945 r. wymienia	terminu <i>system polityczny</i> i charakteryzuje poszczególne elementy takiego systemu ®, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>reżim polityczny</i> i omawia <u>trzy rodzaje reżimów</u>, – definiuje termin <i>ustrój polityczny</i> i wyjaśnia, jakie są relacje między systemem politycznym a ustrojem politycznym ®, – podaje kryteria podziału systemów politycznych i wymienia ich rodzaje (przykłady),	znaczeniowe terminów <i>system polityczny</i> i <i>ustrój polityczny</i> ®, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>reżim polityczny</i> i porównuje <u>trzy rodzaje reżimów</u> ®, – definiuje termin <i>reżimy hybrydowe</i>; podaje przykłady tego typu reżimów ®, – na przykładzie Polski przedstawia podstawowe elementy systemu politycznego i analizuje ich rolę, – podaje kryteria podziału systemów politycznych i omawia przykładowe systemy wyróżnione na podstawie poszczególnych kryteriów, – odwołując się do przykładów z historii Polski po 1945 r., w tym do <i>Konstytucji PRL</i>, charakteryzuje ustroje totalitarny i autorytarny oraz porównuje je z systemem

	je od demokracji, – na przykładach z historii Polski po 1945 r. rozpoznaje i ocenia skutki autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa, – identyfikuje różnice pomiędzy życiem codziennym Polaków w okresie PRL i współcześnie.	<u>wybraną różnicę.</u>	cechy ustrojów totalitarnego i autorytarnego oraz ocenia, czym różnią się one od systemu demokratycznego, – na przykładzie Polski po 1945 r. wyjaśnia i ocenia konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa oraz dzieli je na polityczne, społeczne, ekonomiczne i obyczajowe,	– na przykładach z historii Polski po 1945 r. charakteryzuje ustroje totalitarne i autorytarne oraz porównuje je z systemem demokratycznym, – na przykładzie Polski po 1945 r. porównuje systemy autorytarne i totalitarne, – wyjaśnia, dlaczego Polska Ludowa (PRL) nie była państwem demokratycznym,	demokratycznym, – ocenia, czy ustrój PRL był totalitaryzmem, czy autorytaryzmem; przywołuje <u>argumenty</u> i <u>kontrargumenty</u>, – analizuje współczesne systemy niedemokratyczne i podaje przykłady działania władz świadczące o tym, że w państwie funkcjonuje reżim autorytarny lub totalitarny ®, – porównuje życie codzienne Polaków w okresie PRL i współcześnie; przedstawia i poddaje ocenie <u>cztery</u> <u>wybrane różnice</u>.

TEMAT LEKCJI: Przemiany ustrojowe w Polsce po 1989 r.

Przemiany ustrojowe w	– zna terminy: <i>transformacja</i>	– na przykładzie wydarzeń z historii Polski po 1989 r.	– na przykładzie wydarzeń z historii	– na przykładzie wydarzeń z historii	– na przykładzie wydarzeń z historii Polski po 1989 r.

Polsce po 1989 r. terminy: <i>transformacja ustrojowa, demokratyzacja</i> czynniki sprzyjające demokratyzacji proces demokratyzacji Polski po 1989 r. transformacja gospodarcza skutki przemian politycznych i gospodarczych ocena politycznych,	<i>ustrojowa, demokratyzacja, transformacja gospodarcza,</i> – na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wymienia kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r., – podaje <u>jeden przykład</u> reform gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i przedstawia skutek tej reformy, – na podstawie materiałów	w prosty sposób wyjaśnia znaczenie terminów: <i>transformacja ustrojowa, demokratyzacja, transformacja gospodarcza,</i> – na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wymienia kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r. i wskazuje ich skutki, – podaje przynajmniej <u>dwa przykłady</u> reform gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i ocenia ich skutki, – na podstawie materiałów źródłowych [tekst publicystyczny, wyniki badań] omawia pozytywne i negatywne opinie na temat transformacji i jej skutków, – wyszukuje informacje na temat upamiętnienia (w swojej	Polski po 1989 r. wyjaśnia znaczenie terminów: <i>transformacja ustrojowa, demokratyzacja, transformacja gospodarcza,</i> – na podstawie tekstu źródłowego (z podręcznika) wymienia <u>przynajmniej dwa czynniki</u> sprzyjające demokratyzacji i uzasadnia swój wybór, – omawia kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r. i szczegółowo przedstawia ich skutki, – podaje	Polski po 1989 r. omawia przebieg i mechanizmy transformacji ustrojowej, demokratyzacji, transformacji gospodarczej, – na podstawie tekstu źródłowego (z podręcznika) wymienia i omawia <u>przynajmniej trzy czynniki</u> sprzyjające demokratyzacji i uzasadnia swój wybór, – charakteryzuje kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r., – podaje przynajmniej <u>pięć przykładów</u> reform	definiuje terminy <i>transformacja ustrojowa</i> i <i>demokratyzacja</i>, porównuje ich zakresy znaczeniowe oraz kompleksowo przedstawia przejawy i skutki zjawisk określanych za pomocą tych pojęć, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>transformacja gospodarcza</i> oraz przedstawia przebieg procesu, do którego odnosi się to pojęcie, – wymienia i omawia <u>przynajmniej cztery czynniki</u> sprzyjające demokratyzacji i uzasadnia swój wybór, – analizuje kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r. i przedstawia ich wpływ na system polityczny Polski, – podaje przynajmniej <u>sześć przykładów</u> reform

gospodarczych i społecznych konsekwencji transformacji	źródłowych [tekst publicystyczny, wyniki badań] wskazuje pozytywne i negatywne opinie na temat transformacji i jej skutków, – wyszukuje informacje na temat upamiętnienia (w swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; wyjaśnia, jakie były przyczyny upamiętnianych wydarzeń i przedstawia efekty swoich ustaleń w wybranej formie ® [zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].	przynajmniej <u>cztery przykłady</u> reform gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i szczegółowo przedstawia ich skutki, – na podstawie materiałów źródłowych [tekst publicystyczny, wyniki badań] formułuje opinię na temat konsekwencji przemian ustrojowych i uzasadnia ją jednym argumentem, – zabiera głos w dyskusji na temat politycznych, gospodarczych i społecznych konsekwencji	gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i ocenia ich skutki, – zabiera głos w dyskusji na temat konsekwencji przemian ustrojowych (politycznych, gospodarczych i społecznych); formułuje opinię i uzasadnia swoje stanowisko za pomocą dwóch argumentów, – wyszukuje informacje na temat upamiętnienia (w swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych	gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i ocenia ich skutki, – zabiera głos w dyskusji na temat konsekwencji przemian ustrojowych (politycznych, gospodarczych i społecznych); przedstawia swoje stanowisko i formułuje <u>po dwa argumenty</u> oraz możliwe kontrargumenty współdyskutantów, – wyszukuje informacje na temat upamiętnienia (w swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; wyjaśnia, jakie były przyczyny upamiętnianych wydarzeń, a także ocenia i analizuje ich skutki w ramach prezentacji przygotowanej w wybranej formie i przedstawionej na forum klasy ® [zadanie

	wydarzeń ® [zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].		transformacji i uzasadnia swoje stanowisko (formułuje argumenty), – wyszukuje informacje na temat upamiętnienia w swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; przedstawia przyczyny upamiętnianych wydarzeń w wybranej formie ® [zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].	z protestami społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; wyjaśnia, jakie były przyczyny upamiętnianych wydarzeń, a także ocenia i analizuje ich skutki w ramach prezentacji przygotowanej w wybranej formie ® [zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].	dodatkowe, np. zadanie domowe].

TEMAT LEKCJI: Demokratyczne państwo prawa

Demokratyczne państwo prawa demokratyczne państwo prawa zasady demokratycznego państwa prawa w <i>Konstytucji RP</i> demokracja większościowa a demokracja konstytucyjna demokracja pośrednia	– korzystając z <i>Konstytucji RP</i>, identyfikuje <u>co najmniej dwie główne zasady</u> demokratycznego państwa prawa; wyjaśnia, w jaki sposób wymienione zasady wpływają na codzienne życie obywateli, – w prosty sposób wyjaśnia znaczenie terminu <i>demokratyczne państwo prawa</i> i ocenia, jaką rolę odgrywają w takim państwie sądy (podaje <u>jeden przykład</u>), – zna terminy <i>demokracja większościowa</i> i <i>demokracja konstytucyjna</i>, – wykorzystując źródła	– korzystając z <i>Konstytucji RP</i>, wyjaśnia w prosty sposób znaczenie <u>co najmniej trzech zasad</u> demokratycznego państwa prawa, – wskazuje, w jaki sposób zdefiniowane zasady wpływają na codzienne życie obywateli, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>demokratyczne państwo prawa</i> i ocenia, jaką rolę odgrywają w takim państwie sądy (podaje <u>dwa przykłady</u>), – definiuje terminy <i>demokracja większościowa</i> i <i>demokracja konstytucyjna</i>, – odwołując się do zasad ustroju Polski, odróżnia demokrację pośrednią	– korzystając z <i>Konstytucji RP</i>, wyjaśnia znaczenie <u>co najmniej czterech zasad</u> demokratycznego państwa, – omawia, w jaki sposób zdefiniowane zasady wpływają na codzienne życie obywateli, – definiuje termin <i>demokratyczne państwo prawa</i> i ocenia, jakie znaczenie ma działalność sądów dla prawidłowego funkcjonowania takiego państwa, – definiuje terminy <i>demokracja</i>	– korzystając z <i>Konstytucji RP</i>, wyjaśnia znaczenie <u>co najmniej sześciu zasad</u> demokratycznego państwa prawa, – formułuje opinię na temat tego, w jaki sposób zdefiniowane zasady wpływają na codzienne życie obywateli, – analizuje termin <i>demokratyczne państwo prawa</i> i ocenia, jakie znaczenie ma działalność sądów dla prawidłowego funkcjonowania takiego państwa, – wyjaśnia, dlaczego	– na podstawie <i>Konstytucji RP</i> analizuje <u>co najmniej siedem</u> zasad demokratycznego państwa prawa, – formułuje opinię na temat tego, w jaki sposób te zasady wpływają na codzienne życie obywateli, – analizuje termin <i>demokratyczne państwo prawa</i>, w tym przedstawia związki między demokracją a rządami prawa, – ocenia, jakie znaczenie ma niezależna od pozostałych władz działalność sądów i trybunałów dla prawidłowego funkcjonowania demokratycznego państwa prawa, – porównuje terminy <i>demokracja większościowa</i>

i demokracja bezpośrednia formy demokracji bezpośredniej	internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>wybranego referendum</u> ogólnokrajowego, które odbyło się po 1989 r.; wskazuje sprawę, która była wówczas rozstrzygana, frekwencję i wynik głosowania; ocenia też skutek referendum.	od demokracji bezpośredniej, – wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>dwóch wybranych referendum</u> ogólnokrajowych, które odbyły się po 1989 r.; wskazuje sprawy, które były wówczas rozstrzygane, frekwencję i wyniki głosowań; ocenia też skutki tych referendum.	większościowa i demokracja konstytucyjna oraz porównuje te pojęcia, wskazując różnice między ich zakresami znaczeniowymi, – odwołując się do zasad ustroju Polski, wskazuje przykłady funkcjonowania w praktyce demokracji pośredniej i demokracji bezpośredniej, – wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>trzech wybranych referendum</u> ogólnokrajowych, które odbyły się po	w demokratycznym państwie prawa sądy i trybunały tworzą władzę niezależną od innych władz, – porównuje terminy <i>demokracja większościowa</i> i <i>demokracja konstytucyjna</i>, oceniając, który z rodzajów demokracji jest lepszy dla obywateli, i wskazując zagrożenia wynikające z funkcjonowania demokracji większościowej, – odwołując się do zasad ustroju Polski, analizuje przykłady funkcjonowania w praktyce demokracji	i demokracja konstytucyjna; podaje przykłady zagrożeń, które wynikają z funkcjonowania demokracji większościowej, oraz ocenia, czy mogą one wystąpić również w demokracji konstytucyjnej, – odwołując się do ustroju Polski, ocenia funkcjonowanie w praktyce demokracji pośredniej i demokracji bezpośredniej; podaje wady i zalety każdej z tych form demokratycznych, – wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>czterech referendum</u> ogólnokrajowych, które odbyły się po 1989 r.; wskazuje sprawy, które były wówczas rozstrzygane, frekwencję i wyniki głosowań; ocenia także skutki tych referendum.

			1989 r.; wskazuje sprawy, które były wówczas rozstrzygane, frekwencję i wyniki głosowań; ocenia też skutki tych referendów.	pośredniej i demokracji bezpośredniej, – wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>czterech referendów</u> ogólnokrajowych, które odbyły się po 1989 r.; wskazuje sprawy, które były wówczas rozstrzygane, frekwencję i wyniki głosowań; ocenia też skutki tych referendów.	
TEMAT LEKCJI: Zagrożenia dla demokracji					
zagrożenia dla ustroju demokratycznego	– na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych)	– na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) identyfikuje <u>trzy współczesne zagrożenia</u> dla systemu demokratycznego	– na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych)	– na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych)	– na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) wymienia i opisuje <u>pięć współczesnych zagrożeń</u> dla systemu

korupcja nepotyzm niski poziom aktywności obywateli dezinformacja metody przeciwdziałania zagrożeniom systemu demokratycznego populizm	identyfikuje <u>dwa współczesne zagrożenia</u> dla systemu demokratycznego i wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom), – potrafi wskazać przykład działania na rzecz aktywizacji społecznej, które doprowadziło do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej; formułuje opinię na ich temat, – omawia na przykładach, jakie znaczenie ma aktywność obywatelska dla prawidłowego funkcjonowania demokracji, – potrafi wskazać <u>dwie zasady</u>, których należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem fałszywych informacji (np. w internecie), oraz wie, jak i kiedy je stosować, – rozpoznaje hasła populistyczne (np. przy lekturze materiałów z internetu) i rozumie, w jaki	i wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom), – potrafi wskazać dwa przykłady działań na rzecz aktywizacji społecznej, które doprowadziły do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej; formułuje opinię na ich temat, – omawia na przykładach, jakie znaczenie ma aktywność obywatelska dla prawidłowego funkcjonowania demokracji, – potrafi wskazać <u>dwie zasady</u>, których należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem fałszywych informacji (np. w internecie), oraz wie, jak i kiedy je stosować, – rozpoznaje hasła populistyczne (np. przy lekturze materiałów z internetu) i rozumie, w jaki	identyfikuje i opisuje <u>trzy współczesne zagrożenia</u> dla systemu demokratycznego – wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom) oraz ocenia ich skuteczność, – korzystając z wyników badań, formułuje opinię na temat stosunku Polaków do demokracji od początku lat 90. XX w. do współczesności; w uzasadnieniu wskazuje <u>jedną przyczynę</u> zmian nastrojów w społeczeństwie polskim ®,	identyfikuje i opisuje <u>cztery współczesne zagrożenia</u> dla systemu demokratycznego i wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom), a także formułuje opinię na temat ich skuteczności i ją uzasadnia, – korzystając z wyników badań, formułuje opinię na temat stosunku Polaków do demokracji od początku lat 90. do współczesności; w uzasadnieniu wskazuje <u>dwie przyczyny</u> zmian nastrojów w społeczeństwie polskim ®,	demokratycznego oraz dzieli je na wewnętrzne i zewnętrzne, – wymienia i ocenia sposoby przeciwdziałania zjawiskom zagrażającym demokracji, a także formułuje opinię na temat ich skuteczności i ją uzasadnia, – korzystając z wyników badań, formułuje opinię na temat stosunku Polaków do demokracji od początku lat 90. do współczesności; w uzasadnieniu wskazuje <u>trzy przyczyny</u> zmian nastrojów w społeczeństwie polskim i je klasyfikuje ®, – ocenia skuteczność działań na rzecz aktywizacji obywatelskiej, które mają przyczyniać się do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej, i podejmuje takie działania w praktyce lub przedstawia przebieg takich przedsięwzięć, a także dokonuje analizy ich

	demokracji, – wymienia skutki rozpowszechniania fałszywych informacji, – potrafi wskazać <u>jedną zasadę</u>, której należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem fałszywych informacji (np. w internecie), oraz wie, jak i kiedy ją stosować, – rozpoznaje hasła populistyczne (np. przy lekturze materiałów z internetu) i rozumie, w jaki sposób mogą one wpływać na postawy obywateli.	sposób populistyczny model uprawiania polityki może wpływać na demokrację oraz życie społeczne.	– ocenia skuteczność działań na rzecz aktywizacji społecznej, które mają przyczyniać się do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej, i uzasadnia swoją opinię przez odniesienie do własnego doświadczenia lub doświadczenia innych osób ze swojego otoczenia, – wymienia metody walki z dezinformacją i wie, jak je stosować, – potrafi wskazać <u>trzy zasady</u>, których należy przestrzegać, aby ustrzec się przez wpływem	– ocenia skuteczność działań na rzecz aktywizacji obywatelskiej, które mają przyczyniać się do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej, i podejmuje takie działania w praktyce lub przedstawia przebieg takich przedsięwzięć, – formułuje opinię na temat skutków rozpowszechniania fałszywych informacji i ją uzasadnia, – wymienia i wyjaśnia metody walki z dezinformacją, stosuje je w praktyce lub wie, jak i kiedy	rezultatów i wyciąga wnioski z takiej ewaluacji, – formułuje opinię na temat skutków rozpowszechniania fałszywych informacji i w uzasadnieniu odnosi się do wpływu fake newsów i manipulacji medialnych na funkcjonowanie społeczeństwa i państwa, – analizuje metody walki z dezinformacją, stosuje je w praktyce lub wie, jak i kiedy je zastosować, – ocenia, czy walka z dezinformacją może zagrażać wolności słowa i niezależności mediów, – omawia i stosuje w praktyce cztery zasady, których należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem fałszywych informacji,

			fałszywych informacji (np. w internecie), oraz wie, jak i kiedy je stosować, – wyjaśnia zjawisko populizmu i ocenia jego wpływ na życie polityczne i społeczne w państwie demokratycznym, – odnosząc się do <u>wybranego przykładu</u> współczesnego lub historycznego formułuje opinię na temat sposobu uprawiania polityki przez populistów.	je stosować, – wskazuje i omawia <u>trzy zasady</u>, których należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem fałszywych informacji (np. w internecie), oraz wie, jak i kiedy je stosować, – wyjaśnia zjawisko populizmu i ocenia jego wpływ na życie publiczne i społeczne w państwie demokratycznym; formułuje opinię w tej sprawie i podejmuje dyskusję na ten temat na forum klasy, – odwołując się do <u>dwóch wybranych przykładów</u>	– wyjaśnia zjawisko populizmu i ocenia jego wpływ na życie publiczne i społeczne w demokratycznym państwie prawa –formułuje opinię w tej sprawie i podejmuje dyskusję na ten temat na forum klasy, przedstawiając argumenty i kontrargumenty, – odwołując się do <u>trzech wybranych przykładów</u> współczesnych lub historycznych, formułuje opinię o sposobie uprawiania polityki przez populistów i ocenia skutki ich działań.

				współczesnych lub historycznych, formułuje opinię na temat sposobu uprawiania polityki przez populistów i ocenia skutki ich działań.	
TEMAT LEKCJI: Wybory demokratyczne					
Wybory demokratyczne	– wyjaśnia cel wyborów w państwie demokratycznym,	– formułuje opinię na temat celu wyborów w państwie demokratycznym i ją uzasadnia,	– ocenia, czy dane wybory są demokratyczne, i uzasadnia swoje zdanie,	– ocenia, czy dane wybory są demokratyczne, i uzasadnia swoje zdanie,	– ocenia, czy dane wybory są demokratyczne, i uzasadnia swoje zdanie,
funkcje wyborów	– ocenia, czy dane wybory można uznać za demokratyczne, i podaje <u>jeden argument</u> za taką oceną,	– ocenia, kiedy wybory są demokratyczne, i podaje <u>dwa argumenty</u> ,	– wyjaśnia, jakie jest znaczenie wyborów w systemie demokratycznym, i wymienia <u>dwie przykładowe funkcje</u> głosowania,	– omawia <u>trzy przykładowe funkcje</u> wyborów w systemie demokratycznym,	– omawia <u>cztery przykładowe funkcje</u> wyborów w systemie demokratycznym,
zasady prawa wyborczego w Polsce	– odnosząc się do przykładu Polski, wymienia podstawowe zasady prawa wyborczego; odróżnia czynne prawo wyborcze od	– odnosząc się do przykładu Polski, wymienia podstawowe zasady prawa wyborczego i je wyjaśnia; odróżnia czynne prawo wyborcze od prawa biernego,	– omawia zasady prawa wyborczego w Polsce; odróżnia czynne prawo	– omawia zasady prawa wyborczego w Polsce	– analizuje zasady prawa wyborczego w Polsce, w tym te dotyczące czynnego i biernego prawa wyborczego,
czynne i biernie prawo wyborcze		– ocenia skutki niskiej frekwencji w wyborach		– porównuje czynne i biernie prawo wyborcze oraz	– wymienia progi wiekowe dla kandydatów w poszczególnych wyborach i ocenia możliwość ich obniżenia,

wybory większościowe i proporcjonalne świadomy udział w wyborach	prawa biernego, – ocenia skutki niskiej frekwencji w wyborach i podaje <u>dwa argumenty</u> na rzecz świadomego głosowania.	i podaje <u>trzy argumenty</u> na rzecz świadomego głosowania.	wyborcze od biernego i wymienia progi wiekowe dla kandydatów w poszczególnych elekcjach, – wyjaśnia, co decyduje o tym, że głosowanie jest świadome, i formułuje argumenty na rzecz świadomego głosowania w wyborach.	wymienia progi wiekowe dla kandydatów w poszczególnych elekcjach, – rozważa możliwość obniżenia progu wiekowego dla czynnego prawa wyborczego w Polsce; formułuje opinię w tej sprawie i ją uzasadnia za pomocą <u>dwóch argumentów</u>, – na przykładzie Polski ocenia system większościowy i proporcjonalny; w uzasadnieniu odnosi się do zalet i wad każdego z tych systemów ®, – omawia argumenty na rzecz świadomego	– rozważa możliwość obniżenia progu wiekowego dla czynnego prawa wyborczego w Polsce; formułuje opinię w tej sprawie i ją uzasadnia <u>trzema argumentami</u>, a także odnosi się do kontrargumentów w dyskusji, – na przykładzie Polski ocenia system większościowy i proporcjonalny; w uzasadnieniu odnosi się do zalet i wad każdego z tych systemów ®, – analizuje argumenty na rzecz świadomego głosowania w wyborach i ocenia skuteczność działań, które może podjąć, aby zachęcić innych zarówno do głosowania, jak i kandydowania w wyborach, – zbiera informacje (np. z internetu) dotyczące ostatnich wyborów i je analizuje,

				głosowania w wyborach i wskazuje działania, które może podjąć, aby zachęcić innych do udziału w wyborach, – zbiera informacje (np. z internetu) dotyczące ostatnich wyborów i przeprowadza analizę ich wyników.	formułuje opinię na temat frekwencji i uzasadnia swoje zdanie.
Temat: Frekwencja wyborcza w Polsce po 1989 r. – przyczyny absencji oraz zmiany poziomu udziału obywateli w wyborach	– przy wsparciu nauczyciela lub zespołu definiuje problem i stawia pytania badawcze, – planuje działania, – przeprowadza część działań.	– przy wsparciu nauczyciela lub zespołu definiuje problem i stawia pytania badawcze, – planuje działania, w tym współtworzy harmonogram, – przeprowadza działania, – realizuje cel badawczy, – dokonuje ewaluacji.	– w prosty sposób definiuje problem i stawia pytania badawcze, – planuje działania, w tym współtworzy harmonogram i współdecyduje o podziale zadań, – realizuje cel badawczy i przeprowadza	– definiuje problem i stawia pytania badawcze, – planuje działania (metoda SMART), dokonuje podziału zadań, współtworzy harmonogram, uczestniczy w działaniach promocyjnych, – realizuje cel	– definiuje problem, – stawia pytania badawcze, – planuje działania – (metoda SMART), dokonuje podziału zadań, tworzy harmonogram, organizuje działania promocyjne, – pozyskuje partnerów, – realizuje cel badawczy i przeprowadza zaplanowane

			zdecydowaną większość działań samodzielnie, – dokonuje ewaluacji, – przeprowadza cztery etapy projektu badawczego.	badawczy i przeprowadza działania, – podsumowuje projekt i dokonuje ewaluacji, – przeprowadza cztery etapy projektu badawczego, – prezentuje efekty swojej pracy.	przez siebie działania, – podsumowuje projekt i dokonuje ewaluacji, – w pełni realizuje cztery etapy projektu badawczego, – prezentuje efekty pracy swojej i zespołu na forum klasy.

ROZDZIAŁ V. Prawo i prawa człowieka

Prawo i jego rodzaje					
prawo	– wyjaśnia <u>na dwóch przykładach</u> znaczenie prawa w życiu	– wyjaśnia w prosty sposób znaczenie prawa w	– wyjaśnia znaczenie prawa w życiu społecznym i jego	– omawia znaczenie prawa w życiu społecznym i jego wpływ	– analizuje znaczenie prawa w życiu społecznym i ocenia jego wpływ na sytuację

rodzaje prawa cechy dobrego prawa główne instytucje prawa cywilnego i rodzinnego nieodpłatna pomoc prawna	społecznym i odnosi się do doświadczeń młodzieży dotyczących działania przepisów w praktyce, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>prawo</i> , – wymienia <u>dwa przykłady</u> klasyfikacji prawa ze względu na rodzaj regulowanych spraw, – identyfikuje <u>trzy cechy</u> dobrego prawa i wyjaśnia w prosty sposób, co sprawia, że system prawa jest przejrzysty dla obywateli, – na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wyjaśnia, jakie skutki wynikają z wad	życiu społecznym i odnosi się do doświadczeń młodzieży dotyczących działania przepisów w praktyce, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>prawo</i> , – wymienia <u>trzy przykłady</u> klasyfikacji prawa ze względu na rodzaj regulowanych spraw, – wymienia i w prosty sposób opisuje <u>cztery cechy</u> dobrego prawa, a także wyjaśnia, co sprawia, że system prawa jest	wpływ na sytuację młodzieży, – wyjaśnia termin <i>prawo</i> , – omawia <u>trzy przykłady</u> klasyfikacji prawa ze względu na rodzaj regulowanych spraw, – wymienia i opisuje <u>pięć cech</u> dobrego prawa, a także wyjaśnia, co sprawia, że system prawa jest przejrzysty dla obywateli, – na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wyjaśnia, jakie skutki wynikają z wad przyjętego prawa dla obywateli, urzędnika i przedsiębiorcy ®,	na sytuację młodzieży i młodych dorosłych, – omawia termin <i>prawo</i> i przedstawia <u>cztery przykłady</u> klasyfikacji prawa ze względu na rodzaj regulowanych spraw, – wymienia i opisuje <u>sześć cech</u> dobrego prawa, a także wyjaśnia, co sprawia, że system prawa jest przejrzysty dla obywateli, – na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wyjaśnia, jakie skutki wynikają z wad przyjętego prawa dla obywatela, urzędnika i przedsiębiorcy; formułuje opinię na temat tego, która z wad prawa jest najgroźniejsza, i uzasadnia swoje zdanie	młodzieży i młodych dorosłych, – omawia termin <i>prawo</i> i wymienia oraz opisuje <u>pięć przykładów</u> klasyfikacji prawa ze względu na rodzaj regulowanych spraw, – wymienia i analizuje <u>siedem cech</u> dobrego prawa; wyjaśnia, co sprawia, że system prawa jest przejrzysty dla obywateli, – analizuje, jakie skutki wynikają z wad przyjętego prawa dla obywatela, urzędnika i przedsiębiorcy; formułuje opinię na temat tego, która z wad prawa jest najgroźniejsza, i uzasadnia swoje zdanie przynajmniej dwoma argumentami ®, – wyjaśnia znaczenie pojęć (instytucji prawa): <i>osoba fizyczna</i> , <i>osoba prawna</i> ,

przyjętego prawa dla obywatela i urzędnika ®, – odnosząc się do przykładów z życia społecznego, wyjaśnia znaczenie pojęć (instytucji prawa): <i>osoba fizyczna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, małżeństwo, władza rodzicielska,</i> – wymienia <u>po jednym przykładzie</u> działań, które może i których nie może podjąć młody człowiek (osoba fizyczna) przed ukończeniem 18 roku życia, a także potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce, – wyjaśnia, na czym	przejrzysty dla obywateli, – na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wyjaśnia, jakie skutki wynikają z wad przyjętego prawa dla obywatela i urzędnika ®, – wyjaśnia w prosty sposób znaczenie pojęć (instytucji prawa): <i>osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, sprzedaż, władza rodzicielska, małżeństwo,</i>	– wyjaśnia znaczenie pojęć (instytucji prawa): <i>osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność do czynności prawnych, sprzedaż, własność, władza rodzicielska, małżeństwo</i> – i właściwie używa ich w swoich wypowiedziach, – rozróżnia rodzaje zdolności prawnej, – wymienia <u>po dwa przykłady</u> działań, które może i których nie może podjąć osoba fizyczna do ukończenia 13 roku życia oraz między 13 a 18 rokiem życia, a także potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce,	®, – wyjaśnia znaczenie pojęć (instytucji prawa): <i>osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność do czynności prawnych, sprzedaż, własność, władza rodzicielska, małżeństwo, alimenty</i> – i właściwie używa ich w swoich wypowiedziach, – rozróżnia rodzaje zdolności prawnej i każdy z nich omawia, – wymienia <u>po trzy przykłady</u> działań, które może i których nie może podjąć osoba fizyczna do ukończenia 13 roku życia i między 13 a 18 rokiem życia, a także potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce,	<i>zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, ubezwłasnowolnienie, sprzedaż, własność, władza rodzicielska, małżeństwo, alimenty</i> – i właściwie używa ich w swoich wypowiedziach, – rozróżnia i omawia rodzaje zdolności prawnej i ubezwłasnowolnienia, – wymienia i omawia <u>po trzy przykłady</u> działań, które może i których nie może podjąć osoba fizyczna do ukończenia 13 roku życia i między 13 a 18 rokiem życia; potrafi zastosować odpowiednie przepisy <i>Kodeksu cywilnego</i> podczas rozważania przykładów i stosuje swoją wiedzę z tego zakresu w praktyce, – wyjaśnia, na czym polega władza rodzicielska i komu

	– polega władza rodzicielska, wymienia po dwa prawa i obowiązki, dziecka w rodzinie i potrafi zastosować swoją wiedzę w praktyce, – wymienia <u>po dwa przykłady</u> regulacji z zakresu prawa cywilnego i prawa rodzinnego, – przedstawia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; wymienia warunki zawarcia małżeństwa i potrzebne do tego dokumenty, – wyszukuje informacje (np. w internecie), gdzie można uzyskać	– wymienia <u>po dwa przykłady</u> działań, które może i których nie może podjąć młody człowiek (osoba fizyczna) przed ukończeniem 18 roku życia, a także potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce, – wyjaśnia, na czym polega władza rodzicielska, wymienia po dwa prawa i obowiązki, dziecka w rodzinie i potrafi zastosować swoją wiedzę w praktyce, – przedstawia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa	– wyjaśnia, na czym polega władza rodzicielska i komu ona przysługuje; wymienia i omawia prawa oraz obowiązki dziecka w tym zakresie; potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce, – przedstawia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; omawia warunki zawarcia małżeństwa i wymienia potrzebne do tego dokumenty, – wyszukuje informacje (np. w internecie) na temat nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w jego gminie i powiecie; omawia procedurę uzyskania pomocy	– wyjaśnia, na czym polega władza rodzicielska i komu ona przysługuje; wymienia i omawia prawa i obowiązki dziecka w rodzinie – rozpoznaje dotyczące ich zapisy w <i>Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym</i> [k.r.o.] i potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce, – przedstawia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; omawia warunki zawarcia małżeństwa i wymienia potrzebne do tego dokumenty; potrafi posługiwać się odpowiednimi przepisami prawa w tym zakresie i wyszukuje informacje na ten temat we właściwych źródłach, – wyszukuje i omawia	ona przysługuje; na podstawie tekstów źródłowych z podręcznika formułuje opinię na temat odpowiedzialności rodzicielskiej, popierając swoje zdanie trafnymi argumentami i odpowiadając na kontrargumenty w dyskusji ®, – omawia prawa i obowiązki dziecka w rodzinie – rozpoznaje i analizuje odpowiednie przepisy w <i>Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym</i> [k.r.o.] i potrafi zastosować swoją wiedzę w praktyce, – przedstawia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; odróżnia prawo państwowe od prawa kanonicznego (kościelnego) ®; omawia warunki zawarcia

	nieodpłatną pomoc prawną i skorzystać z nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w jego gminie lub powiecie.	prawa; wymienia warunki zawarcia małżeństwa i potrzebne do tego dokumenty, – wyszukuje informacje (np. w internecie) na temat nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w jego gminie i powiecie; w prosty sposób omawia procedurę uzyskania pomocy prawnej.	prawnej i potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce.	informacje (np. w internecie) na temat nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w jego gminie i powiecie; analizuje procedurę uzyskania pomocy prawnej i potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce.	małżeństwa i wymienia niezbędne do tego dokumenty; rozważając przykłady z tego zakresu, posługuje się odpowiednimi przepisami <i>Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego</i> [k.r.o.], wyszukuje informacje i analizuje kazusy; ocenia sytuację prawną osób między 16 a 18 rokiem życia w kontekście możliwości zawarcia małżeństwa cywilnego, – wyszukuje (np. w internecie) i analizuje informacje, w tym akty prawne, dotyczące nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w jego gminie, powiecie i województwie; analizuje procedurę uzyskania pomocy prawnej i potrafi zastosować swoją wiedzę

					w praktyce.
TEMAT LEKCJI: Prawa człowieka					
podstawowe prawa człowieka	– w prosty sposób wyjaśnia, czym są prawa człowieka i dlaczego są ważne,	– wyjaśnia, czym są prawa człowieka i dlaczego są ważne,	– wyjaśnia, czym są prawa człowieka i dlaczego są ważne,	– wyjaśnia, czym są prawa człowieka i dlaczego są ważne; uzasadnia swoją opinię za pomocą przynajmniej <u>jednego argumentu</u> ,	– analizuje, czym są prawa człowieka i dlaczego są ważne; uzasadnia swoją opinię za pomocą przynajmniej dwóch argumentów,
cechy praw człowieka	– identyfikuje <u>co najmniej dwie cechy</u> praw człowieka,	– wymienia <u>co najmniej trzy cechy</u> praw człowieka,	– wymienia <u>cztery cechy</u> praw człowieka i szczegółowo omawia przynajmniej dwie z nich,	– wymienia <u>cztery cechy</u> praw człowieka, w tym szczegółowo omawia przynajmniej trzy z nich,	– wymienia i szczegółowo omawia <u>cztery cechy</u> praw człowieka,
generacje praw człowieka	– wymienia generacje praw człowieka i podaje <u>po trzy przykłady</u> praw należących do każdej z nich, – w tekście <i>Konstytucji RP</i> identyfikuje <u>dwa przykłady praw i wolności</u> człowieka oraz	– wymienia generacje praw człowieka i podaje <u>po cztery przykłady</u> praw należących do każdej z nich, – w tekście <i>Konstytucji RP</i> identyfikuje <u>trzy przykłady praw i wolności</u> człowieka, po czym	– wymienia generacje praw człowieka, w tym dzieli prawa pierwszej generacji na osobiste i polityczne oraz prawa drugiej generacji na ekonomiczne, socjalne i kulturalne; podaje <u>przykłady praw z każdej wymienionej kategorii i generacji</u> ,	– wymienia <u>cztery cechy</u> praw człowieka, w tym szczegółowo omawia przynajmniej trzy z nich, – wymienia i analizuje generacje praw człowieka, w tym dzieli prawa pierwszej generacji na osobiste i polityczne oraz prawa drugiej generacji na	– wymienia i analizuje generacje praw człowieka, w tym dzieli prawa pierwszej generacji na osobiste i polityczne oraz prawa drugiej generacji na ekonomiczne, socjalne i kulturalne; podaje <u>przykłady praw z każdej wymienionej kategorii i generacji</u> , – w tekście <i>Konstytucji RP</i>

	przyporządkowuje je do odpowiedniej generacji, – na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika) formułuje opinię w kontrowersyjnej sprawie dotyczącej praw człowieka i w prosty sposób uzasadnia swoje zdanie.	przyporządkowuje je do odpowiedniej generacji, – na podstawie materiału źródłowego (z podręcznika) wyjaśnia, w jaki sposób prawa człowieka wpływają na relacje obywatel–państwo; w uzasadnieniu podaje co najmniej jeden przykład znany z mediów lub z własnego otoczenia społecznego, – na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika) formułuje opinię w kontrowersyjnej sprawie dotyczącej	– w tekście <i>Konstytucji RP</i> identyfikuje <u>cztery przykłady</u> praw i wolności człowieka, a także przyporządkowuje je do odpowiedniej generacji, – na podstawie materiału źródłowego (z podręcznika) wyjaśnia, w jaki sposób prawa człowieka wpływają na relacje obywatel–państwo; w uzasadnieniu podaje co najmniej jeden przykład znany z mediów lub z własnego otoczenia społecznego, – na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika) analizuje kontrowersyjną sprawę dotyczącą praw człowieka, po czym	ekonomiczne, socjalne i kulturalne; podaje <u>przykłady praw z każdej wymienionej kategorii i generacji</u>, – w tekście <i>Konstytucji RP</i> identyfikuje <u>sześć przykładów</u> praw i wolności człowieka, po czym przyporządkowuje je do odpowiedniej generacji, – na podstawie materiału źródłowego (z podręcznika) ocenia, w jaki sposób prawa człowieka wpływają na relacje obywatel–państwo, i uzasadnia swoje zdanie <u>za pomocą co najmniej dwóch argumentów</u>,	identyfikuje <u>osiem przykładów</u> praw i wolności człowieka, po czym przyporządkowuje je do odpowiedniej generacji; – odróżnia prawa człowieka od wolności, – na podstawie materiału źródłowego (z podręcznika) ocenia, w jaki sposób prawa człowieka wpływają na relacje obywatel–państwo i uzasadnia swoje zdanie <u>za pomocą co najmniej trzech argumentów</u>, – na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika) analizuje kontrowersyjną sprawę dotyczącą praw człowieka, po czym formułuje na jej temat opinię i uzasadnia swoje zdanie za pomocą przynajmniej <u>trzech argumentów</u>.

		praw człowieka i uzasadnia swoje zdanie.	formułuje na jej temat opinię i uzasadnia swoje zdanie za pomocą przynajmniej <u>jednego argumentu</u> .	– na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika) analizuje kontrowersyjną sprawę dotyczącą praw człowieka, po czym formułuje na jej temat opinię i uzasadnia swoje zdanie za pomocą przynajmniej <u>dwóch argumentów</u> .	
TEMAT LEKCJI: Ochrona praw człowiek					
Ochrona praw człowieka przyczyny łamania praw i wolności człowieka formy łamania praw i wolności człowieka	– wymienia <u>trzy przyczyny</u> łamania praw i wolności człowieka oraz omawia jedną z nich, – rozpoznaje przypadki łamania praw człowieka i obywatela, w tym przy każdym z nich wskazuje formę	– wymienia <u>cztery przyczyny</u> łamania praw i wolności człowieka oraz omawia dwie z nich, – rozpoznaje przypadki łamania praw człowieka i obywatela, w tym przy każdym z nich	– wymienia <u>cztery przyczyny</u> łamania praw i wolności człowieka oraz dzieli je na kategorie (polityczne, prawne, kulturowe, ekonomiczne), – omawia <u>co najmniej trzy przypadki</u> łamania praw człowieka	– wymienia <u>sześć przyczyn</u> łamania praw i wolności człowieka oraz dzieli je na kategorie (polityczne, prawne, kulturowe, ekonomiczne), – analizuje <u>co najmniej cztery przypadki</u> łamania	– formułuje opinie na temat przyczyn konkretnych przypadków łamania praw i wolności człowieka oraz uzasadnia swoje zdanie, – wymienia i analizuje <u>osiem przyczyn</u> łamania praw i wolności człowieka oraz dzieli je na kategorie (polityczne, prawne, kulturowe, ekonomiczne),

instytucje stojące na straży praw i wolności człowieka	naruszenia, – wymienia <u>trzy środki</u> ochrony praw i wolności człowieka oraz dzieli je na środki krajowe i międzynarodowe,	wskazuje formę naruszenia i wyjaśnia, dlaczego do niego doszło, – wymienia <u>cztery środki</u> ochrony praw i wolności człowieka oraz dzieli je na środki krajowe i międzynarodowe,	i obywatela, w tym każdorazowo wskazuje formę i przyczyny naruszenia oraz ocenia, dlaczego do niego doszło, – wymienia i omawia <u>cztery środki</u> ochrony praw i wolności człowieka oraz dzieli je na środki krajowe i międzynarodowe,	praw człowieka i obywatela; w tym każdorazowo wskazuje formę i przyczyny naruszenia oraz ocenia, dlaczego do niego doszło, – wymienia i omawia <u>pięć środków</u> ochrony praw i wolności człowieka oraz dzieli je na środki krajowe i międzynarodowe,	– analizuje <u>co najmniej cztery współczesne przypadki</u> łamania praw człowieka i obywatela w państwach niedemokratycznych i demokratycznych, w tym przedstawia przyczyny i formy tych naruszeń, – wymienia i omawia <u>sześć środków</u> ochrony praw i wolności człowieka oraz dzieli je na środki krajowe i międzynarodowe,
procedury zgłaszania naruszeń praw i wolności człowieka	– wyszukuje bieżące informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich i wymienia <u>przynajmniej jedną sprawę</u> , którą RPO się zajmuje/zajmował,	– wyszukuje informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich i wymienia <u>przynajmniej dwie sprawy</u> , którymi RPO się zajmuje/zajmował,	– wyszukuje informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich oraz wymienia <u>co najmniej trzy sprawy</u> , którymi RPO się zajmuje/zajmował,	– wyszukuje bieżące informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich oraz wymienia i omawia <u>co najmniej trzy sprawy</u> , którymi RPO się zajmuje/zajmował,	– wyszukuje bieżące informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich, a także omawia <u>co najmniej cztery sprawy</u> , którymi RPO się zajmuje/zajmował,
mechanizmy ochrony praw i wolności człowieka	– na podstawie materiału źródłowego wskazuje konieczne elementy wniosku do Rzecznika Praw Obywatelskich i wie, jak może złożyć taki wniosek,	– na podstawie	– na podstawie materiału źródłowego dotyczącego wybranej sprawy sporządza	– na podstawie	– na podstawie materiału źródłowego dotyczącego wybranej sprawy sporządza poprawnie (pod względem

	– wyjaśnia w prosty sposób, na czym polega prawo do zaskarżenia, i wie, jak może złożyć odwołanie, – wskazuje funkcje Rzecznika Praw Dziecka i wie, w jaki sposób można się do niego zwrócić z wnioskiem o interwencję, – wymienia okoliczności, w jakich obywatel polski może złożyć skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, i wyszukuje w internecie informacje na ten temat.	materiału źródłowego, z pomocą nauczyciela, sporządza wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich w wybranej sprawie i wie, jak może złożyć gotowe pismo, – wyjaśnia, na czym polega prawo do zaskarżenia, i wie, jak może złożyć odwołanie, a także określa specyfikę wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, – wymienia funkcje Rzecznika Praw Dziecka; wie, w jaki sposób można się do niego zwrócić z wnioskiem o interwencję; omawia dwa przykłady problemów, którymi zajmuje się RPD, – przedstawia instrument ochrony	poprawnie wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich i wie, jak może złożyć gotowe pismo, – wyjaśnia, na czym polega prawo do zaskarżenia, i wie, jak może złożyć odwołanie, a także określa specyfikę wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, – wymienia funkcje Rzecznika Praw Dziecka; wie, w jaki sposób można się do niego zwrócić z wnioskiem o interwencję; omawia dwa przykłady problemów, którymi zajmuje się RPD, – przedstawia instrument ochrony	materiału źródłowego dotyczącego wybranej sprawy sporządza poprawnie (pod względem formalnym i merytorycznym) wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich i wie, jak może złożyć gotowe pismo, – wyjaśnia, na czym polega prawo do zaskarżenia, i omawia procedurę złożenia odwołania, a także porównuje odwołanie i wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, – wymienia funkcje Rzecznika Praw Dziecka i wie, w jaki sposób można się do niego zwrócić z wnioskiem o interwencję oraz jakie działania może	formalnym i merytorycznym) wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich, a także zna procedurę złożenia wniosku i ocenia skuteczność tego instrumentu ochrony praw jednostki, – wyjaśnia, na czym polega prawo do zaskarżenia, i omawia procedurę złożenia odwołania, a także porównuje odwołanie i wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy; na podstawie materiału źródłowego (wzoru pisma) wskazuje niezbędne elementy odwołania, – analizuje funkcje i możliwości działania Rzecznika Praw Dziecka, w tym jego uprawnienia oraz przykłady problemów rozwiązywanych przez RPD, – analizuje instrument ochrony praw i wolności, jakim jest skarga do Europejskiego

		działań podejmowanych przez RPD; – wymienia okoliczności, w jakich obywatel polski może złożyć skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i wyszukuje w internecie informacje na ten temat.	wolności i praw, jakim jest skarga do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, i wyjaśnia, kiedy i jak obywatel polski może złożyć taką skargę, – wyszukuje w internecie informacje na temat skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, która została uznana za zasadną, i przygotowuje krótką informację na jej temat.	on podjąć; omawia dwa przykłady problemów, którymi zajmuje się RPD, – przedstawia instrument ochrony wolności i praw, jakim jest skarga do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, wyjaśnia, kiedy i jak obywatel polski może złożyć taką skargę, – wyszukuje w internecie informacje na temat wybranej skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, która została uznana za zasadną, i dokonuje analizy tej sprawy.	Trybunału Praw Człowieka, w tym ocenia skuteczność tego środka; wymienia oraz omawia okoliczności, w których obywatel Polski może złożyć tego typu skargę, – wyszukuje w internecie informacje na temat co najmniej dwóch skarg do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, które zostały uznane za zasadne, i przygotowuje analizę wybranych spraw, – na podstawie materiału źródłowego (wzór pisma) sporządza skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w wybranej sprawie i ocenia skuteczność tego środka ochrony praw i wolności ®.

TEMAT LEKCJI: Ochrona danych osobowych i dóbr osobistych

dane osobowe	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dane osobowe</i> i <i>dane wrażliwe</i> , a także wymienia <u>po dwa przykłady</u> danych każdego rodzaju,	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dane osobowe</i> i <i>dane wrażliwe</i> , a także wymienia <u>po trzy przykłady</u> danych każdego rodzaju,	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dane osobowe</i> i <i>dane wrażliwe</i> , a także wymienia <u>po cztery przykłady</u> danych każdego rodzaju,	– definiuje terminy: <i>dane osobowe</i> i <i>dane wrażliwe</i> , a także wymienia <u>po pięć przykładów</u> danych każdego rodzaju,	– wyjaśnia, czym są dane osobowe i dane wrażliwe i jakie mają znaczenie dla jednostki, oraz podaje <u>po sześć przykładów</u> danych każdego rodzaju,
dane wrażliwe					
oszustwa internetowe					
dobra osobiste	– wskazuje informacje, na podstawie których można kogoś zidentyfikować, np. w internecie, i rozpoznaje, przypadki, w których podał dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji – rozważa zagrożenia z tym związane,	– wskazuje informacje, na podstawie których można kogoś zidentyfikować, np. w internecie, i rozpoznaje, przypadki, w których podał dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji – rozważa zagrożenia z tym związane	– wyjaśnia, jakie informacje pozwoliłby go zidentyfikować,	– wyjaśnia, jakie informacje pozwoliłby go zidentyfikować,	– wyjaśnia, jakie informacje pozwoliłby go zidentyfikować,
RODO					
naruszenia danych osobowych i dóbr osobistych	– wie, co to jest RODO, i wymienia <u>po dwie zasady bezpieczeństwa</u> przechowywania danych	– wie, co to jest	– wskazuje informacje, na podstawie których można kogoś zidentyfikować, np. w internecie, i rozpoznaje, przypadki, w których podał dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji – rozważa zagrożenia z tym związane oraz wymienia i stosuje w praktyce sposoby zminimalizowania tych zagrożeń,	– wymienia informacje, na podstawie których można kogoś zidentyfikować, np. w internecie, i analizuje, przypadki, w których podał dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji – rozważa zagrożenia z tym związane oraz wymienia i stosuje w praktyce sposoby minimalizowania tych zagrożeń,	– wymienia informacje, na podstawie których można kogoś zidentyfikować, np. w internecie, i analizuje, przypadki, w których podał dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji – rozważa zagrożenia z tym związane oraz wymienia i stosuje w praktyce sposoby minimalizowania tych zagrożeń,

	i udostępniania danych (np. w internecie) – wskazane reguły stosuje w praktyce, – wymienia <u>dwa najczęstsze oszustwa internetowe</u> związane z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić, – wymienia <u>trzy przykłady</u> dóbr osobistych i identyfikuje przypadki ich naruszenia, – wymienia <u>dwa sposoby</u> postępowania w sytuacjach, w których dochodzi do naruszenia dóbr osobistych,	RODO, i wymienia <u>po trzy zasady bezpieczeństwa</u> przechowywania danych i udostępniania danych (np. w internecie) – wskazane reguły stosuje w praktyce, – wymienia <u>trzy najczęstsze oszustwa internetowe</u> związane z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić, – definiuje termin <i>dobra osobiste</i>, wymienia <u>pięć przykładów</u> takich dóbr i wyjaśnia, na czym polegają przypadki ich naruszenia, – omawia <u>trzy sposoby</u> postępowania	– wie, co to jest RODO, i wymienia <u>po cztery zasady bezpieczeństwa</u> przechowywania danych i udostępniania danych (np. w internecie) – wskazane reguły stosuje w praktyce, – omawia <u>trzy najczęstsze oszustwa internetowe</u> związane z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić, – definiuje termin <i>dobra osobiste</i>, wymienia <u>pięć przykładów</u> takich dóbr i wyjaśnia, na czym polegają przypadki ich naruszenia, – omawia <u>trzy sposoby</u> postępowania	– wie, co to jest RODO, i wymienia <u>po pięć zasad bezpieczeństwa</u> przechowywania danych i udostępniania danych (np. w internecie) – wskazane reguły stosuje w praktyce, – omawia <u>cztery najczęstsze oszustwa internetowe</u> związane z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić, – wyjaśnia, czym są dobra osobiste, wymienia <u>sześć przykładów</u> takich dóbr i wyjaśnia, na czym polegają przypadki ich	reguły stosuje w praktyce, – analizuje mechanizm <u>czterech najczęstszych oszustw internetowych</u> związanych z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić przed tymi zagrożeniami – dzieli się wiedzą na ten temat z innymi uczniami, np. na forum klasy, – wyjaśnia, czym są dobra osobiste, podaje <u>osiem przykładów</u> takich dóbr i wyjaśnia, na czym polegają przypadki ich naruszenia, – przedstawia <u>cztery sposoby</u> postępowania w sytuacjach, w których dochodzi do naruszenia dóbr osobistych, i ocenia skuteczność każdego z nich, – przygotowuje zgłoszenie dotyczące naruszenia dóbr osobistych w wybranym

	– z pomocą nauczyciela przygotowuje zgłoszenie dotyczące naruszenia dóbr osobistych w wybranym przypadku.	– wymienia <u>trzy sposoby</u> postępowania w sytuacjach, w których dochodzi do naruszenia dóbr osobistych, – przygotowuje zgłoszenie dotyczące naruszenia dóbr osobistych w wybranym przypadku i wie, co zrobić z przygotowanym pismem.	w sytuacjach, w których dochodzi do naruszenia dóbr osobistych, – przygotowuje zgłoszenie dotyczące naruszenia dóbr osobistych w wybranym przypadku i wie, co zrobić z przygotowanym pismem.	naruszeń, – przedstawia <u>cztery sposoby</u> postępowania w sytuacjach, w których dochodzi do naruszenia dóbr osobistych, i ocenia skuteczność każdego z nich, – przygotowuje zgłoszenie dotyczące naruszenia dóbr osobistych w wybranym przypadku i wie, co zrobić z przygotowanym pismem.	przypadku i wie, co zrobić z przygotowanym pismem.
TEMAT LEKCJI: Formy zatrudnienia					
stosunek pracy (umowa o pracę) umowa o	– identyfikuje różne formy zatrudnienia i odróżnia zatrudnienie na umowę o pracę od innych form,	– wymienia różne formy zatrudnienia i odróżnia zatrudnienie na umowę o pracę od innych form,	– wymienia różne formy zatrudnienia i porównuje umowę o pracę z umową o dzieło i umową zlecenia,	– wyjaśnia, po co nam praca, i omawia różne formy zatrudnienia, w tym porównuje umowę o pracę z umową o dzieło,	– wyjaśnia, po co nam praca, i omawia różne formy zatrudnienia, w tym porównuje umowę o pracę z umową o dzieło, umową zlecenia i umową dotyczącą wolontariatu,

dzieło i umowa zlecenia (umowy cywilnoprawne) umowa o wolontariat staże i praktyki prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy sposoby ochrony praw pracowniczych związki zawodowe	– wymienia cele i <u>po dwie cechy</u> charakterystyczne umowy zlecenia i umowy o dzieło, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika) wymienia rodzaje umów o pracę i <u>co najmniej cztery ich najważniejsze elementy</u>, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) odróżnia prawa od obowiązków pracownika oraz identyfikuje <u>po dwa przykłady</u> tych praw i obowiązków,	– wymienia cele i <u>po trzy cechy</u> charakterystyczne umowy zlecenia i umowy o dzieło, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika) wymienia rodzaje umów o pracę i <u>co najmniej pięć ich najważniejszych elementów</u>, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) odróżnia prawa od obowiązków pracownika oraz identyfikuje <u>po trzy przykłady</u> tych praw i	– wymienia cele i omawia <u>po trzy cechy</u> charakterystyczne umowy zlecenia i umowy o dzieło, a także podaje przykłady umów każdego rodzaju, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika) wymienia rodzaje umów o pracę i omawia <u>sześć ich najważniejszych elementów</u>, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) odróżnia prawa od obowiązków pracownika oraz omawia <u>po cztery przykłady</u> tych praw i obowiązków,	umową zlecenia i umową dotyczącą wolontariatu, – omawia cele i wskazuje <u>po trzy cechy</u> charakterystyczne umowy zlecenia i umowy o dzieło, a także podaje przykłady umów każdego rodzaju, – omawia rodzaje umów o pracę i analizuje <u>sześć ich najważniejszych elementów</u>, – odnosząc się do opisu przypadku, wypełnia poprawnie formularz dwóch z omawianych na zajęciach umów, np. umowy o pracę, umowy zlecenia lub umowy o dzieło, – odnosząc się do opisu przypadku, wypełnia poprawnie formularz jednej z omawianych na zajęciach umów, np. umowy o pracę, umowy zlecenia lub	stażu lub praktyki, – analizuje cele i wskazuje <u>po trzy cechy</u> charakterystyczne umowy zlecenia i umowy o dzieło, a także podaje przykłady umów każdego rodzaju, – porównuje rodzaje umów o pracę i analizuje <u>sześć ich najważniejszych elementów</u>, – odnosząc się do opisu przypadku, wypełnia poprawnie formularz dwóch z omawianych na zajęciach umów, np. umowy o pracę, umowy zlecenia lub umowy o dzieło, – na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) odróżnia prawa od obowiązków pracownika oraz omawia <u>po sześć przykładów</u> tych praw i obowiązków,

	– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika; aktów prawnych; przykładowych umów) identyfikuje <u>po jednym przykładzie</u> praw i obowiązków osób związanych umową zlecenia, umową o dzieło (umowami cywilnoprawnymi) oraz umowami dotyczącymi wolontariatu, stażu i praktyki, – rozumie termin <i>mobbing</i> i na podstawie <i>Kodeksu pracy</i> podaje uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył	obowiązków, – wymienia swoje prawa dotyczące rozwiązania umowy o pracę, – na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika, aktów prawnych czy przykładowych umów) identyfikuje <u>po dwa przykłady</u> praw i obowiązków osób związanych umową zlecenia, umową o dzieło (umowami cywilnoprawnymi) oraz umowami dotyczącymi wolontariatu, stażu i praktyki, – wyjaśnia	– na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika, aktów prawnych, przykładowych umów) wymienia <u>po trzy przykłady</u> praw i obowiązków osób związanych umową zlecenia, umową o dzieło (umowami cywilnoprawnymi) oraz umowami dotyczącymi wolontariatu, stażu i praktyki, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>mobbing</i> i na podstawie <i>Kodeksu pracy</i> podaje uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy, oraz obowiązki pracodawcy	umowy o dzieło, – na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) odróżnia prawa od obowiązków pracownika oraz omawia <u>po pięć przykładów</u> tych praw i obowiązków, – na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika, aktów prawnych, przykładowych umów) omawia <u>po trzy przykłady</u> praw i obowiązków osób związanych umową zlecenia, umową o dzieło (umowami	– na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika, aktów prawnych, przykładowych umów) analizuje <u>po trzy przykłady</u> praw i obowiązków osób związanych umową zlecenia, umową o dzieło (umowami cywilnoprawnymi) oraz umowami dotyczącymi wolontariatu, stażu i praktyki, – wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>mobbing</i> i na podstawie <i>Kodeksu pracy</i> analizuje uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy, oraz obowiązki pracodawcy w tym zakresie ®, – na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) analizuje <u>po sześć przykładów</u> obowiązków i praw pracodawcy,

mobbingu w miejscu pracy ®, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) wskazuje <u>po trzy przykłady</u> praw i obowiązków pracodawcy ®, – wyszukuje informacje (np. w podręczniku lub internecie) dotyczące <u>co najmniej dwóch sposobów</u> rozwiązania umowy o pracę ®, a także wskazuje prawa pracownika dotyczące okresów wypowiedzenia, – wymienia <u>co najmniej dwa sposoby</u>	znaczenie terminu <i>mobbing</i> i na podstawie <i>Kodeksu pracy</i> podaje uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy ®, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) wskazuje <u>po cztery przykłady</u> praw i obowiązków pracodawcy ®, – wymienia <u>co najmniej trzy sposoby</u> rozwiązania umowy o pracę ® i wyszukuje	w tym zakresie ®, – na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) krótko omawia <u>po pięć przykładów</u> praw i obowiązków pracodawcy, – wymienia <u>co najmniej cztery sposoby</u> rozwiązania umowy o pracę ® i wyszukuje informacje (np. w podręczniku lub internecie) dotyczące praw pracownika w zakresie wypowiedzenia, – omawia <u>co najmniej trzy sposoby</u> obrony praw pracowniczych, w tym rolę związków zawodowych w tym	cywilnoprawnymi) oraz umowami dotyczącymi wolontariatu, stażu i praktyki, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>mobbing</i> i na podstawie <i>Kodeksu pracy</i> omawia uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy, oraz obowiązki pracodawcy w tym zakresie ®, – na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) omawia <u>po sześć przykładów</u> ® praw i obowiązków	– omawia <u>pięć sposobów</u> rozwiązania umowy o pracę ® i na podstawie materiałów źródłowych (np. w podręczniku lub internecie) analizuje informacje dotyczące praw pracownika w zakresie wypowiedzenia, – analizuje co najmniej <u>cztery sposoby</u> obrony przed łamaniem praw pracowniczych, w tym rolę i zadania związków zawodowych w tym zakresie, – porównuje staż i praktyki, w tym ich znaczenie w procesie nabywania umiejętności zawodowych, oraz wymienia <u>po pięć warunków</u> odbywania stażu i praktyki oraz <u>po trzy korzyści</u> wynikające z tych form.

	obrony praw pracowniczych oraz identyfikuje rolę związków zawodowych w tym zakresie, – wyjaśnia, czym są staż i praktyka i jaka jest ich rola w procesie nabywania umiejętności zawodowych.	informacje (np. w podręczniku lub internecie) dotyczące praw pracownika w zakresie wypowiedzenia, – wymienia <u>co najmniej trzy sposoby</u> obrony praw pracowniczych oraz omawia rolę związków zawodowych w tym zakresie, – wyjaśnia, czym są staż i praktyka i jaka jest ich rola w procesie nabywania umiejętności zawodowych, oraz wymienia <u>po jednej korzyści</u> wynikającej z tych	zakresie, – odróżnia staż od praktyki i przedstawia ich rolę w procesie nabywania umiejętności zawodowych oraz wymienia <u>po trzy warunki</u> odbywania stażu i praktyki oraz <u>po dwie korzyści</u> wynikające z tych form.	pracodawcy, – wymienia <u>pięć sposobów</u> rozwiązania umowy o pracę i na podstawie materiałów źródłowych (np. w podręczniku lub internecie) analizuje informacje dotyczące praw pracownika w zakresie wypowiedzenia, – omawia <u>co najmniej trzy sposoby</u> obrony praw pracowniczych, w tym rolę związków zawodowych w tym zakresie, – odróżnia staż od praktyki i przedstawia ich rolę w procesie nabywania umiejętności zawodowych oraz wymienia <u>po cztery</u>	

		form.		warunki odbywania stażu i praktyki oraz <u>po trzy korzyści</u> wynikające z tych form.	

ROZDZIAŁ VI. Organy władzy w RP

TEMAT LEKCJI: Sejm i Senat					
struktura władzy ustawodawczej	– rozumie strukturę władzy ustawodawczej w Polsce i wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość,	– wymienia organy, które tworzą w Polsce władzę ustawodawczą, i wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość,	– wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość, i opisuje strukturę władzy ustawodawczej w Polsce,	– wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość, i analizuje strukturę władzy ustawodawczej w Polsce, a także wskazuje argumenty za funkcjonowaniem wyższej izby parlamentu,	– wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość, i analizuje strukturę władzy ustawodawczej w Polsce, a także wskazuje argumenty za funkcjonowaniem wyższej izby parlamentu i przeciw niemu,
kompetencje (funkcje) Sejmu i Senatu	– w <i>Konstytucji RP</i> wyszukuje <u>po trzy przykłady kompetencji</u> Sejmu i Senatu oraz określa, jakie funkcje pozwalają one realizować (ustawodawczą, kontrolną czy kreacyjną),	– w <i>Konstytucji RP</i> wyszukuje <u>po cztery przykłady kompetencji</u> Sejmu i Senatu oraz określa, jakie funkcje pozwalają one realizować (ustawodawczą, kontrolną czy kreacyjną),	– w <i>Konstytucji RP</i> wyszukuje <u>po cztery przykłady kompetencji</u> Sejmu i Senatu oraz określa, jakie funkcje pozwalają one realizować (ustawodawczą, kontrolną czy kreacyjną), a także	– w <i>Konstytucji RP</i> wyszukuje <u>po pięć przykładów kompetencji</u> Sejmu i Senatu oraz określa, jakie funkcje pozwalają one realizować (ustawodawczą, kontrolną czy kreacyjną),	– w <i>Konstytucji RP</i> wyszukuje <u>po sześć przykładów kompetencji</u> Sejmu i Senatu oraz określa, jakie funkcje pozwalają one realizować (ustawodawczą, kontrolną czy kreacyjną), a także omawia <u>po cztery wybrane uprawnienia</u> ,
rola Senatu					
organy Sejmu i Senatu					
Zgromadzenie Narodowe					
prace Sejmu					
informacja					– odróżnia Sejm i Senat od Zgromadzenia Narodowego;

publiczna komisje stałe, nadzwyczajne i śledcze działalność posłów	– rozumie, na czym polega prawo obywateli do informacji publicznej, oraz wymienia <u>jeden przykład</u> wykorzystania tego prawa w odniesieniu do władzy ustawodawczej, – wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu), wyszukuje informacje na temat bieżącej działalności Sejmu i aktywności politycznej wybranego posła – podaje <u>po jednym przykładzie</u> działalności sejmowej i aktywności	kreacyjną), – rozumie, na czym polega prawo obywateli do informacji publicznej, oraz wymienia <u>dwa przykłady</u> wykorzystania tego prawa w odniesieniu do władzy ustawodawczej – potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce, – wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu), wyszukuje informacje na temat bieżącej działalności Sejmu i aktywności politycznej (pracy) wybranego posła –	omawia <u>po dwa wybrane uprawnienia</u>, – <u>na dwóch przykładach</u> analizuje organizację pracy Sejmu i Senatu ®, – wyjaśnia, na czym polega prawo obywateli do informacji publicznej, oraz wymienia <u>trzy przykłady</u> wykorzystania tego prawa w odniesieniu do władzy ustawodawczej – potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce, – wykorzystując źródła internetowe	kreacyjną), a także omawia <u>po trzy wybrane uprawnienia</u>, – <u>na dwóch przykładach</u> analizuje organizację pracy Sejmu i Senatu oraz posłów i senatorów, wykorzystując materiały internetowe ®, – odróżnia Sejm i Senat od Zgromadzenia Narodowego, podaje różnice między tymi organami ®, – wyjaśnia, na czym polega prawo obywateli do informacji publicznej, oraz wymienia <u>cztery przykłady</u> wykorzystania tego prawa w odniesieniu do władzy ustawodawczej – potrafi zastosować tę	analizuje <u>dwie kompetencje</u> Zgromadzenia Narodowego ®, – na przykładach porównuje strukturę, organizację pracy Sejmu i Senatu oraz analizuje organizację pracy posłów i posłanek; wykorzystuje materiały internetowe ®, – wyjaśnia, na czym polega prawo obywateli do informacji publicznej, oraz wymienia <u>pięć przykładów</u> wykorzystania tego prawa w odniesieniu do władzy ustawodawczej – potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce, – wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu), wyszukuje informacje na temat porządku dziennego posiedzenia Sejmu i analizuje poruszone w jego trakcie sprawy oraz przeprowadzone głosowania i ich wyniki,

	poselskiej.	podaje <u>po dwa przykłady</u> działalności sejmowej i aktywności poselskiej.	(strony Sejmu), wyszukuje informacje na temat porządku dziennego posiedzenia Sejmu i wskazuje przykłady omawianych spraw i przeprowadzonych głosowań (w tym przedstawia ich wyniki), – wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu i Senatu), wyszukuje i analizuje informacje na temat aktywności politycznej wybranego posła – podaje <u>po trzy przykłady</u> działalności	wiedzę w praktyce, – wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu), wyszukuje informacje na temat porządku dziennego posiedzenia Sejmu i omawia poruszone w jego trakcie sprawy oraz przeprowadzone głosowania i ich wyniki, – wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu i Senatu), wyszukuje i analizuje informacje na temat aktywności politycznej wybranego posła; <u>podaje cztery przykłady</u> działalności sejmowej i aktywności poselskiej.	– wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu i Senatu), wyszukuje i porównuje informacje na temat aktywności politycznej grupy posłów ze swojego okręgu wyborczego; ocenia, czy ich praca jest zgodna z oczekiwaniami wyborców (ucznia), – wykorzystując stronę internetową Sejmu, analizuje prace wybranej komisji bieżącej kadencji –uwzględnia skład osobowy komisji, omawiane przez nią sprawy i ich znaczenie w kontekście sytuacji uczniów jako obywateli ®.

			sejmowej i aktywności poselskiej.		
TEMAT LEKCJI: Proces legislacyjny					
inicjatywa ustawodawcza	– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, na przykładzie prac nad uchwaloną ustawą śledzi przebieg procesu ustawodawczego i wymienia <u>cztery jego elementy/etapy</u> .	– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, na przykładzie prac nad uchwaloną ustawą śledzi przebieg procesu ustawodawczego i wymienia <u>pięć jego elementów/etapów</u>	– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, na przykładzie prac nad uchwaloną ustawą śledzi przebieg procesu ustawodawczego i wymienia <u>wszystkie jego elementy/etapy</u> ,	– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, na przykładzie prac nad uchwaloną ustawą śledzi przebieg procesu ustawodawczego i omawia <u>wszystkie jego elementy/etapy</u> ,	– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, na przykładzie prac nad uchwaloną ustawą analizuje przebieg procesu ustawodawczego i tworzy schemat przedstawiający ścieżkę legislacyjną, uwzględniając <u>wszystkie jej elementy/etapy</u> ,
przebieg procesu stanowienia prawa w Polsce (etapy procesu ustawodawczego)					
wpływ obywateli na proces stanowienia prawa	– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat ustawy uchwalonej w obecnej kadencji Sejmu lub w kadencji poprzedniej – wskazuje, kto był	– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat ustawy uchwalonej w obecnej kadencji Sejmu lub	– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat ustawy uchwalonej w obecnej kadencji Sejmu lub w kadencji	– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat ustawy uchwalonej w obecnej kadencji Sejmu lub w kadencji poprzedniej – wskazuje, kto był jej pomysłodawcą, jak długo trwał proces legislacyjny od wpłynięcia projektu do	– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat ustawy uchwalonej w obecnej kadencji Sejmu lub w kadencji poprzedniej – wskazuje, kto był jej pomysłodawcą, jak długo trwał proces legislacyjny od ogłoszenia ustawy w <i>Dzienniku Ustaw RP</i> , kto i kiedy zgłosił poprawki i czy zostały one przyjęte, jakie było stanowisko

	jej pomysłodawcą, – wyszukuje <u>przykład</u> „projektu obywatelskiego” ustawy i wymienia inną formę zaangażowania obywatela w proces stanowienia prawa.	w kadencji poprzedniej – wskazuje, kto był jej pomysłodawcą, jak długo trwał proces legislacyjny od wpłynięcia projektu do ogłoszenia ustawy w <i>Dzienniku Ustaw RP</i>, – wyszukuje <u>dwa przykłady</u> projektów ustaw, które są „projektami obywatelskimi”, i wymienia <u>dwie inne formy</u> zaangażowania obywatela w proces stanowienia prawa, – identyfikuje	poprzedniej – wskazuje, kto był jej pomysłodawcą, jak długo trwał proces legislacyjny od wpłynięcia projektu do ogłoszenia ustawy w <i>Dzienniku Ustaw RP</i>, kto i kiedy zgłosił poprawki i czy zostały one przyjęte, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika) wskazuje, w jaki sposób obywatele mogą złożyć projekt ustawy, oraz wyszukuje <u>dwa przykłady</u> „obywatelskich projektów” ustaw,	ogłoszenia ustawy w <i>Dzienniku Ustaw RP</i>, kto i kiedy zgłosił poprawki i czy zostały one przyjęte; ponadto ocenia przebieg procesu legislacyjnego w tym konkretnym przypadku, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika) omawia, w jaki sposób obywatele mogą złożyć projekt ustawy, i wskazuje, które elementy procedury obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej sprawiają, że jest ona trudna do realizacji, – wyszukuje <u>dwa przykłady</u> „obywatelskich projektów” ustaw,	Rady Ministrów wobec ustawy, a jakie – stanowisko Prezydenta RP; ponadto ocenia przebieg procesu legislacyjnego w tym konkretnym przypadku, – przedstawia, w jaki sposób obywatele mogą złożyć projekt ustawy – wskazuje, które elementy obywatelskiej procedury inicjatywy ustawodawczej sprawiają, że jest ona trudna do realizacji, i uzasadnia swój wybór, – wyszukuje i omawia <u>trzy przykłady</u> „obywatelskich projektów” ustaw, a także omawia <u>trzy inne formy</u> zaangażowania obywateli w proces stanowienia prawa – w miarę możliwości stosuje swoją wiedzę w praktyce, – rozważa, z jakich powodów wiele projektów ustaw trafia do tzw. zamrażarki sejmowej, i uzasadnia swoje zdanie na ten

		terminy: <i>konsultacje projektów ustaw oraz referendum</i> ; wskazuje ich wady i zalety (<u>po jednej</u>).	– wyjaśnia, na czym polegają: konsultacje projektów ustaw, referendum, obywatelska presja; wskazuje ich wady i zalety (<u>po jednej</u>).	– wyjaśnia, na czym polegają: konsultacje projektów ustaw, referendum, presja obywatelska na ustawodawcę, protesty i demonstracje – wskazuje po jednej wadzie i zalecie tych form uczestnictwa obywateli w procesie legislacyjnym.	temat ®, – wyjaśnia, na czym polegają: konsultacje projektów ustaw, referendum, presja obywatelska na ustawodawcę, protesty i demonstracje – wskazuje po dwie wady i zalety tych form uczestnictwa obywateli w procesie legislacyjnym.
Symulację procesu legislacyjnego.	– z pomocą nauczyciela określa cel symulacji, – wybiera organ, którego prace będzie odtwarzał – odgrywa przypisaną rolę lub w inny sposób bierze udział w symulacji.	– w prosty sposób określa cel symulacji, – wybiera organ, którego prace będzie odtwarzał, i przedmiot symulacji, – bierze udział w planowaniu symulacji, – prowadzi	– określa cel symulacji, – wybiera organ, którego prace będzie odtwarzał, i przedmiot symulacji, po czym uzasadnia wybór, – planuje symulację i przygotowuje się merytorycznie do	– określa cel symulacji i go uzasadnia, – wybiera organ, którego prace będzie odtwarzał, i przedmiot symulacji, po czym uzasadnia wybór – planuje symulację i przygotowuje się merytorycznie do udziału w tym przedsięwzięciu: zapoznaje się	– określa cele symulacji i je uzasadnia, – wybiera organ, którego prace będzie odtwarzał, i przedmiot symulacji, po czym uzasadnia wybór, – planuje symulację i przygotowuje się merytorycznie do udziału w tym przedsięwzięciu: zapoznaje się z działalnością i zasadami funkcjonowania danego organu oraz zbiera informacje na temat

		portfolio dokumentujące działanie.	udziału w tym przedsięwzięciu: zapoznaje się z działalnością i zasadami funkcjonowania danego organu, – prowadzi portfolio dokumentujące działanie, – dokonuje samooceny.	z działalnością i zasadami funkcjonowania danego organu oraz zbiera informacje na temat przedmiotu, którego dotyczy będzie symulowany proces legislacyjny, – odgrywa przypisane role, – realizuje plan symulacji, – dokonuje ewaluacji i samooceny, – prowadzi portfolio dokumentujące działanie.	przedmiotu, którego dotyczyć będzie symulowany proces legislacyjny, – przygotowuje scenariusz symulacji, – odgrywa przypisane role, – realizuje plan symulacji, – dokonuje ewaluacji i samooceny, – prowadzi portfolio dokumentujące działanie.
TEMAT LEKCJI: Prezydent RP					

kompetencje Prezydenta RP	– identyfikuje <u>cztery prerogatywy</u> Prezydenta RP i przyporządkowuje je do odpowiednich kategorii (dotyczących władzy ustawodawczej, wykonawczej czy sądowniczej albo funkcji kreacyjnej lub funkcji głowy państwa),	– identyfikuje <u>sześć prerogatyw</u> Prezydenta RP i przyporządkowuje je do odpowiednich kategorii (dotyczących władzy ustawodawczej, wykonawczej czy sądowniczej albo funkcji kreacyjnej lub funkcji głowy państwa),	– wymienia <u>osiem prerogatyw</u> Prezydenta RP i przyporządkowuje je do odpowiednich kategorii (dotyczących władzy ustawodawczej, wykonawczej czy sądowniczej albo funkcji kreacyjnej lub funkcji głowy państwa),	– wymienia <u>dziesięć prerogatyw</u> Prezydenta RP i przyporządkowuje je do odpowiednich kategorii (dotyczących władzy ustawodawczej, wykonawczej czy sądowniczej albo funkcji kreacyjnej lub funkcji głowy państwa),	– analizuje <u>osiem prerogatyw</u> Prezydenta RP i przyporządkowuje je do odpowiednich kategorii (dotyczących władzy ustawodawczej, wykonawczej czy sądowniczej albo funkcji kreacyjnej lub funkcji głowy państwa),
funkcje głowy państwa					
prerogatywy Prezydenta RP	– wymienia warunki, jakie należy spełnić, aby zostać Prezydentem RP (bierne prawo wyborcze) ®,	– omawia warunki, jakie należy spełnić, aby zostać Prezydentem RP (bierne prawo wyborcze) ®,	– omawia warunki, jakie należy spełnić, aby zostać Prezydentem RP (bierne prawo wyborcze), i wyjaśnia, kiedy odbywa się druga tura wyborów prezydenckich ®,	– omawia warunki, jakie należy spełnić, aby zostać Prezydentem RP (bierne prawo wyborcze), i analizuje zasady wyborów prezydenckich, w tym wyjaśnia, kiedy odbywa się druga tura wyborów prezydenckich ®,	– omawia warunki, jakie należy spełnić, aby zostać Prezydentem RP (bierne prawo wyborcze), i analizuje zasady wyborów prezydenckich ®,
pozycja ustrojowa Prezydenta RP	– wyszukuje na oficjalnej stronie Prezydenta RP bieżące informacje na temat: wet prezydenckich,	– wyszukuje na oficjalnej stronie Prezydenta RP bieżące informacje		– wyszukuje na oficjalnej stronie Prezydenta RP bieżące informacje na temat wet prezydenckich	– wyszukuje na oficjalnej stronie Prezydenta RP bieżące informacje na temat wet prezydenckich i wniosków do Trybunału Konstytucyjnego; formułuje opinię na temat dwóch aktywności głowy państwa w procesie legislacyjnym oraz porównuje uzasadnienia dotyczące odmowy

	wizyt zagranicznych, działań Biura Bezpieczeństwa Narodowego – podaje <u>po jednym przykładzie każdej z wymienionych aktywności głowy państwa</u>, – formułuje opinię na temat prawa łaski i w prosty sposób ją uzasadnia.	na temat: wet prezydenckich, wizyt zagranicznych, działań Biura Bezpieczeństwa Narodowego – podaje <u>po dwa przykłady każdej z wymienionych aktywności głowy państwa</u>, – wyjaśnia, jaką rolę odgrywa Prezydent RP w zakresie bezpieczeństwa państwa, i wyszukuje informacje na temat posiedzeń Biura Bezpieczeństwa Narodowego (jakie wydarzenie poskutkowało zwołaniem	– wyszukuje na oficjalnej stronie Prezydenta RP bieżące informacje na temat wet prezydenckich i wniosków do Trybunału Konstytucyjnego – analizuje <u>dwa przykłady</u> aktywności głowy państwa w procesie legislacyjnym i podaje uzasadnienie odmowy podpisania ustawy lub skierowania jej do TK, – wyjaśnia, jaką rolę odgrywa Prezydent RP w zakresie bezpieczeństwa państwa,	i wniosków do Trybunału Konstytucyjnego; formułuje opinię na temat dwóch aktywności głowy państwa w procesie legislacyjnym oraz porównuje uzasadnienia dotyczące odmowy podpisania ustawy i skierowania jej do Trybunału Konstytucyjnego; analizuje pojawiające się w mediach argumenty za zakwestionowanymi ustawami i przeciw nim, – analizuje kompetencje Prezydenta RP w zakresie bezpieczeństwa państwa i polityki zagranicznej; wyszukuje informacje na temat posiedzeń Biura Bezpieczeństwa Narodowego (cel posiedzenia i uczestnicy) oraz prezydenckiej polityki zagranicznej (np. miejsca i cele spotkań międzypaństwowych); formułuje ocenę aktywności Prezydenta RP w obu dziedzinach, – formułuje opinię na temat	podpisania ustawy i skierowania jej do Trybunału Konstytucyjnego; analizuje pojawiające się w mediach argumenty za zakwestionowanymi ustawami i przeciw nim, – formułuje opinię na temat pozycji ustrojowej Prezydenta RP i ją uzasadnia, – analizuje kompetencje Prezydenta RP w zakresie bezpieczeństwa państwa i polityki zagranicznej; wyszukuje informacje na temat posiedzeń Biura Bezpieczeństwa Narodowego (cel posiedzenia i uczestnicy) oraz prezydenckiej polityki zagranicznej (np. miejsca i cele spotkań międzypaństwowych); formułuje ocenę aktywności Prezydenta RP w obu dziedzinach, – formułuje opinię na temat

		posiedzenia Biura Bezpieczeństwa Narodowego i kto uczestniczył w obradach), – formułuje opinię na temat prawa łaski i ją uzasadnia <u>dwoma argumentami</u>.	i wyszukuje informacje na temat posiedzeń Biura Bezpieczeństwa Narodowego (jakie wydarzenie poskutkowało zwołaniem posiedzenia Biura Bezpieczeństwa Narodowego i kto uczestniczył w obradach), – formułuje opinię na temat prawa łaski, a także podaje <u>po dwa argumenty</u> za utrzymaniem tego prawa i przeciw niemu – zajmuje stanowisko w klasowej dyskusji na ten temat i je uzasadnia.	Narodowego (cel posiedzenia i uczestnicy) oraz prezydenckiej polityki zagranicznej (np. miejsca i cele spotkań między-państwowych), – formułuje opinię na temat prawa łaski, a także podaje <u>po dwa argumenty</u> za utrzymaniem tego prawa i przeciw niemu – zajmuje stanowisko w klasowej dyskusji na ten temat i je uzasadnia.	prawa łaski, a także podaje <u>po dwa argumenty</u> za utrzymaniem tego prawa i przeciw niemu – zajmuje stanowisko w klasowej dyskusji na ten temat i je uzasadnia, a także odnosi się do kontrargumentów innych dyskutantów.

TEMAT LEKCJI: Rada Ministrów

kompetencje Rady Ministrów	– identyfikuje kompetencje Rady Ministrów i podaje <u>trzy przykłady</u> tych uprawnień,	– wymienia <u>cztery przykłady</u> kompetencji Rady Ministrów,	– wymienia <u>pięć przykładów</u> kompetencji Rady Ministrów i opisuje trzy spośród tych uprawnień,	– opisuje <u>sześć przykładów</u> kompetencji Rady Ministrów,	– analizuje <u>siedem przykładów</u> kompetencji Rady Ministrów,
ministrowie i ministerstwa	– wykorzystując oficjalne strony internetowe ministerstw oraz Rady Ministrów, ustala, jakimi sprawami zajmują się poszczególni ministrowie;	– wykorzystując oficjalne strony internetowe ministerstw oraz Rady Ministrów, ustala, jakimi sprawami zajmują się poszczególni ministrowie;	– wykorzystując oficjalne strony internetowe ministerstw oraz Rady Ministrów, ustala, jakimi sprawami zajmują się poszczególni ministrowie;	– wykorzystując oficjalne strony internetowe ministerstw oraz Rady Ministrów, ustala, jakimi sprawami zajmują się poszczególni ministrowie; wymienia <u>trzy kluczowe programy lub projekty</u> realizowane przez wybrane ministerstwo	– wykorzystując zasoby internetowe (oficjalne strony Rady Ministrów i poszczególnych ministerstw), zapoznaje się informacjami na temat pracy wybranego ministra (np. o programach i projektach realizowanych przez nadzorowane przez niego ministerstwa) i formułuje opinię na temat jego działalności; analizuje kluczowy program lub projekt wybranego ministerstwa
odpowiedzialność polityczna, odpowiedzialność konstytucyjna	wymienia <u>dwa kluczowe programy lub projekty</u> realizowane przez wybrane ministerstwa oraz wskazuje ich cele,	wymienia <u>trzy kluczowe programy lub projekty</u> realizowane przez wybrane ministerstwa oraz wskazuje ich cele,	wymienia <u>trzy kluczowe programy lub projekty</u> realizowane przez wybrane ministerstwa oraz przedstawia ich cele i efekty, a	i dokonuje ich analizy – przedstawia ich cele, rezultaty oraz wpływ na życie obywateli oraz formułuje opinię,	– ocenia efekty i sposób realizacji tego przedsięwzięcia z uwzględnieniem wydatkowania funduszy z budżetu (m.in. na podstawie <u>dwóch opinii</u> ekspertów) i poddaje swoją opinię pod dyskusję,
wojewoda	– wyszukuje informacje na temat obecnego składu	– wyszukuje informacje na temat obecnego		– wyszukuje informacje na temat obecnego składu Rady Ministrów	– wyszukuje informacje na
administracja zespolona i niezespolona					
służba cywilna					

	Rady Ministrów i wymienia <u>trzy najbardziej rozpoznawane osoby w rządzie</u>, – wie, co to jest korpus służby cywilnej, i podaje <u>trzy przykłady instytucji</u>, których pracownicy wchodzi w skład tego korpusu,	składu Rady Ministrów i wymienia <u>cztery najbardziej rozpoznawane osoby w rządzie</u>, uzasadniając swój wybór, – wie, co to jest korpus służby cywilnej, i podaje <u>cztery przykłady instytucji</u>, których pracownicy wchodzi w skład tego korpusu,	także formułuje opinię, – wyszukuje informacje na temat obecnego składu Rady Ministrów i wymienia <u>pięć najbardziej rozpoznawalnych osób</u> w rządzie, uzasadniając swój wybór,	i wymienia <u>co najmniej sześć najbardziej rozpoznawanych osób</u> w rządzie, uzasadniając swój wybór, – wymienia <u>pięć przykładów</u> instytucji, których pracownicy wchodzi w skład korpusu służby cywilnej, i wyjaśnia, jaką rolę odgrywa służba cywilna w funkcjonowaniu państwa,	temat obecnego składu Rady Ministrów i wymienia <u>osiem najbardziej rozpoznawanych osób</u> w rządzie, uzasadniając swój wybór – przedstawia swoją opinię na temat aktualnego składu RM i dyskutuje o tym na forum klasy,

TEMAT LEKCJI: Władza sądownicza

Władza sądownicza struktura władzy sądowniczej sądy	– identyfikuje elementy władzy sądowniczej w Polsce i rozumie, że tworzą one określoną strukturę,	– wymienia elementy władzy sądowniczej w Polsce i rozumie, że tworzą one określoną	– opisuje elementy władzy sądowniczej w Polsce i rozumie, że tworzą one określoną strukturę, w tym	– opisuje strukturę władzy sądowniczej w Polsce, w tym tłumaczy działanie zasady dwuinstancyjności postępowania,	– przedstawia i analizuje strukturę władzy sądowniczej w Polsce, w tym działanie zasady dwuinstancyjności postępowania, – rozróżnia sądy powszechne,

powszechne sądy wojskowe sądy administracyjne rodzaje sądów powszechnych (rejonowe, okręgowe, apelacyjne) apelacja dwuinstancyjność rodzaje sądów administracyjnych – NSA, WSA Sąd Najwyższy	– odnajduje sądy rejonowy oraz okręgowy/apelacyjny właściwe dla jego miejsca zamieszkania ® , – rozumie terminy: <i>niezawisłość sędziowska</i> i <i>niezależność sądów</i> oraz wyszukuje je w <i>Konstytucji RP</i> ®, – rozumie, jaka jest funkcja władzy sądowniczej, i wyjaśnia na przykładzie, jakie ma ona znaczenie dla obywatela; – rozumie termin <i>apelacja</i>.	strukturę, – rozróżnia sądy powszechne, wojskowe i administracyjne i podaje przykład sądu każdego rodzaju, – wyszukuje informacje na temat Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu ®, – wyszukuje sądy rejonowy, okręgowy i apelacyjny właściwe dla jego miejsca zamieszkania ®, – definiuje terminy: <i>niezawisłość</i>	wskazuje na zasadę dwuinstancyjności postępowania, – rozróżnia sądy powszechne, wojskowe i administracyjne i podaje <u>po jednym przykładzie</u> spraw rozpatrywanych przez sądy każdego rodzaju, – wyszukuje sądy rejonowy, okręgowy i apelacyjny właściwe dla jego miejsca zamieszkania, a także wie, jak korzystać z serwisów internetowych wskazanych	– rozróżnia sądy powszechne, wojskowe i administracyjne, i podaje <u>po dwa przykłady</u> spraw rozpatrywanych przez sądy każdego rodzaju, – wyszukuje sądy rejonowy, okręgowy i apelacyjny właściwe dla jego miejsca zamieszkania, a także korzysta z serwisów internetowych wskazanych sądów ®, – wymienia kroki, jakie należy podjąć, aby sąd administracyjny rozpatrzył daną sprawę, oraz wyszukuje informacje na ten temat potrzebne w konkretnej sprawie ®, – analizuje zagadnienia niezawisłości	wojskowe i administracyjne i podaje <u>po trzy przykłady</u> spraw rozpatrywanych przez sądy każdego rodzaju, – wyszukuje sądy rejonowy, okręgowy i apelacyjny właściwe dla jego miejsca zamieszkania, i omawia ich kompetencje w zakresie orzekania; korzysta z serwisów internetowych wskazanych sądów, by znaleźć informacje potrzebne w konkretnych okolicznościach ®, – omawia kroki, jakie należy podjąć, aby sąd administracyjny rozpatrzył daną sprawę, oraz wyszukuje informacje na ten temat potrzebne w konkretnej sprawie ®, – porównuje ze sobą niezawisłość sędziowską i niezależność sądów – przedstawia funkcję tych zasad w systemie prawa oraz podaje

niezawisłość sędziów niezależność sądów Trybunał Konstytucyjny, skarga konstytucyjna Trybunał Stanu	<i>sędziowska i niezależność sądów</i> oraz wyszukuje je w <i>Konstytucji RP</i> ®, – identyfikuje <u>po jednym zadaniu</u> SN, TK i TS oraz wskazuje, gdzie składa się skargę konstytucyjną, – wymienia funkcje władzy sądowniczej i wyjaśnia na dwóch przykładach, jakie ma ona znaczenie dla obywateli, – definiuje termin <i>apelacja</i>.	sądów ®, – identyfikuje kroki, które należy podjąć, aby sąd administracyjny rozpatrzył daną sprawę, oraz wyszukuje informacje na ten temat ®, – omawia zagadnienia niezawisłości sędziowskiej i niezależności sądów, w tym podaje <u>po dwa przykłady</u> gwarancji przestrzegania tych zasad ®, – identyfikuje po jednym zadaniu SN, TK i TS oraz wskazuje, gdzie	sędziowskiej i niezależności sądów, w tym kwestię prawnych gwarancji przestrzegania tych zasad – podaje <u>po trzy przykłady</u> tych gwarancji ®, – omawia po dwa zadania SN, TK i TS oraz wskazuje, gdzie składa się skargę konstytucyjną, gdzie – kasację, a gdzie –skargę kasacyjną, – omawia funkcje władzy sądowniczej i analizuje <u>na dwóch przykładach</u> jej znaczenie dla funkcjonowania państwa demokratycznego i dla obywateli, – definiuje termin	<u>po cztery przykłady</u> gwarancji ich przestrzegania ®, – porównuje zadania SN, TK i TS oraz wskazuje, gdzie składa się skargę konstytucyjną, gdzie – kasację, a gdzie – skargę kasacyjną, – omawia funkcje władzy sądowniczej i analizuje <u>na trzech przykładach</u> jej znaczenie dla funkcjonowania państwa demokratycznego i dla obywateli, – wyjaśnia, czym jest apelacja, i wskazuje, do których sądów się ją składa.

			składa się skargę konstytucyjną, gdzie – kasację, a gdzie – skargę kasacyjną, – wymienia funkcje władzy sądowniczej i na dwóch przykładach omawia rolę, jaką odgrywa ona w funkcjonowaniu państwa i życiu obywateli, – definiuje termin <i>apelacja</i>.	<i>apelacja.</i>	

TEMAT LEKCJI: Trójpodział władzy

zasada trójpodziału władzy	– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy, i wymienia <u>jedno z czterech</u> założeń tej koncepcji,	– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy, i wymienia <u>dwa z czterech</u> założeń	– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy, i wymienia <u>trzy z czterech</u> założeń tej koncepcji, – wymienia <u>dwie</u>	– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy, i wymienia <u>cztery</u> założenia tej koncepcji,	– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy i skąd pochodzi ta koncepcja, wymienia jej <u>cztery</u> założenia, – porównuje aspekty funkcjonalny

władzy: funkcjonalny i organizacyjny geneza koncepcji podziału władzy trójpodział władzy a demokracja wyzwania związane z trójpodziałem władzy	– wymienia <u>jedną konstytucję</u> Polski sprzed 1997 r., w której zastosowano zasadę trójpodziału władz ®, – na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucji RP</i>, tekstów w podręczniku) identyfikuje <u>trzy elementy</u> polskiego systemu politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu na siebie) i wzajemnej kontroli (hamowaniu się) poszczególnych władz.	tej koncepcji, – wymienia <u>dwie konstytucje</u> Polski sprzed 1997 r., w których zastosowano zasadę trójpodziału władz ®, – na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucji RP</i>, tekstów w podręczniku) wymienia <u>cztery elementy</u> polskiego systemu politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu na siebie) i wzajemnej kontroli (hamowaniu się)	<u>konstytucje</u> Polski sprzed 1997 r., w których zastosowano zasadę trójpodziału władz, oraz <u>jedną ustawę zasadniczą</u>, w której ta zasada nie została uwzględniona ®, – na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucji RP</i>, tekstów w podręczniku) wymienia <u>pięć elementów</u> polskiego systemu politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu na siebie) i wzajemnej kontroli (hamowaniu się) poszczególnych władz – <u>dwa</u> z nich analizuje, rozstrzygając, czy dotyczą one procesu legislacyjnego, powoływania i funkcjonowania Rady Ministrów czy sprawowania wymiaru	– omawia aspekty funkcjonalny i organizacyjny trójpodziału władzy ®, – wymienia <u>dwie konstytucje</u> Polski sprzed 1997 r., w których zastosowano zasadę trójpodziału władz, oraz <u>dwie ustawy zasadnicze</u>, w których tej zasady nie uwzględniono ®, – na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucji RP</i>, tekstów w podręczniku) wymienia <u>sześć elementów</u> polskiego systemu politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu na	i organizacyjny trójpodziału władzy ®, – porównuje konstytucje Polski sprzed 1997 r., w których zastosowano zasadę trójpodziału władz, i te, w których tej zasady nie uwzględniono, – na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucji RP</i>, tekstów w podręczniku) wymienia <u>osiem elementów</u> polskiego systemu politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu na siebie) i wzajemnej kontroli (hamowaniu się) poszczególnych władz – <u>cztery</u> z nich analizuje, rozstrzygając, czy dotyczą one procesu legislacyjnego, powoływania i funkcjonowania Rady Ministrów czy sprawowania wymiaru sprawiedliwości, – na podstawie materiału źródłowego (tekstu z podręcznika) wymienia <u>cztery wyzwania</u>, które wynikają współcześnie z trójpodziału władzy, i formułuje dwie propozycje

		poszczególnych władz.	sprawiedliwości, – na podstawie materiału źródłowego (tekstu z podręcznika) wymienia <u>dwa wyzwania</u>, które wynikają wspólnie z trójpodziału władzy, i formułuje propozycję rozwiązania problemów z przestrzeganiem tej zasady.	siebie) i wzajemnej kontroli (hamowaniu się) poszczególnych władz – <u>trzy</u> z nich analizuje, rozstrzygając, czy dotyczą one procesu legislacyjnego, powoływania i funkcjonowania Rady Ministrów czy sprawowania wymiaru sprawiedliwości, – na podstawie materiału źródłowego (tekstu z podręcznika) wymienia <u>trzy wyzwania</u>, które wynikają wspólnie z trójpodziału władzy, i formułuje propozycję rozwiązania problemów z przestrzeganiem tej zasady,	rozwiązania problemów z przestrzeganiem tej zasady, – wyraża swoje stanowisko wobec stwierdzenia: <i>Nadużyciem jest utrzymywać, że partykularne interesy zwycięskiej partii zawsze odzwierciedlają rzeczywiste dobro suwerena</i> – i formułuje po trzy argumenty potwierdzające tę tezę i jej przeczące.

Formy i metody sprawdzania wiedzy i umiejętności	Kartkówka- krótka forma pisemna sprawdzająca do 15 minut lekcji; obowiązujący materiał 1 do 3 tematów lekcyjnych, ewentualnie wybrane zagadnienia, zwykle zapowiedziana. Sprawdzian- dłuższa forma sprawdzająca (45 minut), obejmuje dany dział tematyczny lub wybrane tematy. Przy dłuższych działach następuje podział na dwa mniejsze działy. Praca pisemna w formie testowej, z wykorzystaniem typowych zadań otwartych i zamkniętych, pracy z tekstem źródłowym, mapą, ikonografią, analizą danych liczbowych, wyjaśnieniem terminów, formułowaniem dłuższej wypowiedzi. Czas trwania- 45 minut. Sprawdzian zapowiedziany z dwutygodniowym wyprzedzeniem w terminarzu i poprzedzony powtórzeniem wiadomości. Praca na lekcji- bieżące zadanie realizowane przez ucznia indywidualnie, w parach, w grupie w oparciu o podręcznik przedmiotowy i przygotowany przez Nauczyciela zestaw zadaniowy/ praca z tekstem źródłowym/ praca z danymi/ wyszukiwanie informacji / wpis w Internecie / notatka / Portfolio obywatelskie- działanie obywatelskie – projekt uczniowski Aktywność obywatelska – udział w organizacji akademii, obchodach ważnych świąt, rocznic (udokumentowane), organizacja kampanii społecznej Działalność wolontariacka / wolontariat szkolny / sportowy/ w stowarzyszeniu Lekcje powtórzeniowe- poprzedzają sprawdzian z danego działu tematycznego, realizowane w formie pisemnej- praca zespołu nad materiałem testowym, przygotowanym przez Nauczyciela Odpowiedź ustna / pisemna- obejmuje do trzech tematów lub wybranych zagadnień, odpowiedź ustna na forum klasy lub lub

	pisemna. Quizy - element grywalizacji na zajęciach lekcyjnych; wykorzystywane przy np. ustnej odpowiedzi indywidualnej ucznia, podsumowaniu lekcji, lekcjach powtórkowych zespołów klasowych, Aktywność na zajęciach- bieżąca aktywność na zajęciach Ucznia, zapisywana w formie plusa w osobnym zestawieniu przez Nauczyciela; 5 plusów daje ocenę jednostkową celującą; 4 plusy oznaczają ocenę bardzo dobrą, trzy plusy ocenę dobrą. Po wpisaniu do dziennika oceny przez Nauczyciela, sumowanie plusów rozpoczyna się od nowa. / dyskusja/ wypowiedź argumentacyjna / formułowanie opinii / Prezentacja / prelekcja Ucznia- prezentacja przez Ucznia na forum klasy lub innego zespołu uczniowskiego danej tematyki zajęć. Lekcja uczniowska- przeprowadzenia zajęć przez zespół uczniów; realizacja lekcji powtórzeniowej. Udział w konkursach przedmiotowych i tematycznych- na etapie szkolnym każdy uczestnik, który otrzyma przynajmniej 50 % możliwych do zdobycia punktów otrzymuje ocenę jednostkową dobry, przy 75 % pkt ocenę bardzo dobry. Każda osoba, która uzyska awans do kolejnego etapu konkursu otrzymuje ocenę jednostkową celującą. Każdy kolejny udział w etapie co najmniej rejonowym i następnie wojewódzkim/ ponadwojewódzkim konkursu oznacza wpis oceny jednostkowej- celujący. W przypadku finalistów / laureatów konkursów przedmiotowych i tematycznych stosuje się zapisy dotyczące uzyskania przez Ucznia oceny końcoworocznej- celujący z przedmiotu.